

RAADSVORSTEL:

2010-2011

Ons kenmerk: BD 10.2422382

Registratienummer : GR 10.

Ingekomen op :

Onderwerp: Nota reserves en voorzieningen

Groningen, 11 NOV 2010

Aan de raad,

Inleiding.

De gemeente Groningen heeft een groot aantal reserves en voorzieningen. Alle reserves en voorzieningen zijn gedetailleerd beschreven en hierover wordt jaarlijks bij begroting en jaarrekening gedetailleerd gerapporteerd.

In het rapport van bevindingen van de accountant bij de jaarrekening 2009 is gemeld dat er vorig jaar opvallend meer discussie is geweest over de vorming en onderbouwing van voorzieningen. Daarbij heeft de accountant geconstateerd dat onvoldoende kennis over dit onderwerp aanwezig is bij de diensten. Ook is er een aantal voorzieningen onvoldoende onderbouwd geweest en zijn onzekerheden geconstateerd.

Naar aanleiding hiervan hebben wij in onze reactiebrief op deze bevindingen toegezegd dat een actuele versie van de nota reserves en voorzieningen opgesteld zal worden. In deze nota staan de kaders vermeld waarop wij omgaan met reserves en voorzieningen. Deze geactualiseerde nota is als bijlage gevoegd bij dit raadsvoorstel (bijlage 1). Verder hebben wij hierin toegezegd intern scholingsbijeenkomsten te organiseren, zodat aan dit onderwerp nadrukkelijk aandacht wordt besteed. Deze scholingsbijeenkomsten zijn in december 2010 gepland.

Achtereenvolgens wordt in dit voorstel ingegaan op:

- actualisatie kaders reserves en voorzieningen;
- stand van zaken reserves en voorzieningen;
- sturing en beheersing.

Actualisatie kaders reserves en voorzieningen.

Wij vinden het wenselijk dat eenduidig en consistent wordt omgegaan met reserves en voorzieningen om op een transparante wijze de financiële positie en financiële draagkracht van de gemeente te bepalen. Van belang zijn daarom regels en richtlijnen die reserves en voorzieningen afbakenen en regels voor onttrekkingen en dotaties. Dit is van belang voor zowel het budgetrecht van de raad, als de beheersing van de bedrijfsvoering door uw college.

Deze regels zijn vastgelegd in "Kadernota Herijking weerstandsvermogen en risico-management gemeente Groningen" (vastgesteld op 20 december 2006, hierna Kadernota). Hoofdstuk 5 van deze Kadernota beschrijft de regels en richtlijnen met betrekking tot de reserves en voorzieningen.

De richtlijnen met betrekking tot de reserves en voorzieningen hebben wij geactualiseerd (zie bijlage 1). Wij stellen voor hoofdstuk 5 van de Kadernota hiermee te vervangen.

Met deze actualisatie hebben wij een aantal wijzigingen aangebracht. Het betreffen de volgende:

Er is een aantal aanpassingen gedaan op basis van wijzigingen die hebben plaatsgevonden in de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies) met betrekking tot de vorming van voorzieningen in verband met van derden ontvangen gelden voor een specifiek bestedingsdoel (wijziging artikel 44, lid 2 BBV).

Daarnaast is een tabel toegevoegd in paragraaf 5.5 van de Kadernota. Met deze toelichting wordt het onderscheid tussen een reserve en een voorziening verduidelijkt en samengevat.

Tenslotte is de volledige tekst van de in de kadernota genoemde wetsartikelen opgenomen en is een aantal tekstuele aanpassingen gedaan.

Met vorengenoemde wijzigingen is hoofdstuk 5 van de Kadernota weer geheel in lijn met de huidige Wet- en regelgeving en de zienswijze die wij als gemeente hierop hebben.

Stand van reserves en voorzieningen.

De gemeente Groningen heeft een groot aantal reserves en voorzieningen. De aard en het doel van deze reserves en voorzieningen is voor alle reserves en voorzieningen specifiek beschreven en hierover wordt jaarlijks bij begroting en jaarrekening gedetailleerd gerapporteerd. Gedurende het jaar hebben wij gestuurd op een goede onderbouwing en beoordeling van de reserves en voorzieningen. Hierbij zijn de toelichtingen eveneens verbeterd. Deze onderbouwing van de reserves en voorzieningen hebben wij voor alle reserves en voorzieningen in kaart gebracht (stand ultimo 2011). In bijlage 3 is de actuele staat van reserves en voorzieningen opgenomen.

De analyse door concern Financiën heeft geleid tot technische en financiële effecten.

Twee voorzieningen hebben het karakter van een reserve in plaats van een voorziening. Het betreft de voorziening verbouw en kleine uitbreidingen (OCSW) en de voorziening onderhoud gebouwen (SOZAWE). Deze voorzieningen zullen in 2010 vrijvallen en tot resultaat leiden. Bij de rekening 2010 zullen bestemmingsvoorstellen voor de vorming van reserves worden opgenomen.

Twee reserves behoeven een naamswijziging. Het betreffen de reserve WWB-inkomen (SOZAWE) en de reserve bestemmingsreserve dienstresultaten (DIA). Voorgesteld wordt de namen van deze reserves te wijzigen in reserve Wet BUIG respectievelijk bestemmingsreserve huisvesting.

Er is sprake van een drietal positieve effecten ten opzichte van de begroting 2011 (voordelig resultaat 2011 van 1,1 miljoen euro). Dit geldt voor de voorziening volkshuisvesting. Voor de afdekking van de risico's ten aanzien van de woningbouwcorporaties is de gewenste hoogte van de voorziening volkshuisvesting opnieuw berekend op 1,4 miljoen euro. Omdat het saldo van de voorziening ultimo 2011 2,207 miljoen euro bedraagt kan 907 duizend euro vrijvallen. De raad heeft de maximale hoogte van de reserve microsoftlicenties vastgesteld op 1,3 miljoen euro. Omdat het saldo van de reserve ultimo 2011 1,454 miljoen euro bedraagt kan 154 duizend euro vrijvallen. Daarnaast is de vrijval 170 duizend euro in de jaren 2012-2014. Van het beschikbaar gestelde extra beleidsgeld ad 2,5 miljoen euro voor de verbetering van het Stadspark is 46 duizend euro over (reserve nieuw beleid). We zijn voornemens om de vrijval in te zetten voor de frictiekosten bezuinigingen 2011-2014.

Uit de actuele stand van de reserves blijkt dat de reserve afvalstoffenheffing ultimo 2011 begroot is op 4,1 miljoen euro, terwijl het maximum bepaald is op 2,3 miljoen euro. Er wordt een raadsvoorstel voorbereid voor het benutten van de reserve afvalstoffenheffing. Met dit raadsvoorstel zal de reserve weer verminderen tot het vastgestelde maximumbedrag.

Vanwege complexiteit lopen nog vijf acties. Deze zullen in januari 2010 afgerond zijn. Het betreft acties die betrekking hebben op de voorziening ID-banen (SOZAWE), voorziening groot onderhoud gebouwen (MD), voorziening groot onderhoud OP/SB (OCSW), voorziening onderhoud museum (RO/EZ) en de egalisatiereserve instellingen in verband met concernaccres (OCSW).

Sturing en Beheersing.

Vanwege het belang om op een transparante wijze de financiële positie en financiële draagkracht van de gemeente te bepalen, zijn vanuit het concern de volgende acties ingezet:

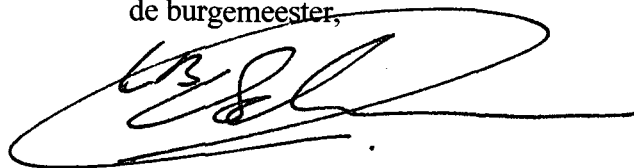
- Er zijn nadere instructies voor het instellen van een reserve of voorziening opgesteld. Deze zijn in een format opgenomen die gehanteerd dient te worden bij instelling van reserves en voorzieningen. Het format is ter kennisname als bijlage bij het voorstel gevoegd (bijlage 2).
- Borging in de planning & controlcyclus dat alle reserves en voorzieningen elk kwartaal worden beoordeeld.
- Er zal meer concerncontrol plaatsvinden op reserves en voorzieningen in de beoordeling van de P&C documenten.
- Er zal in december 2010 een scholingsbijeenkomst voor de diensten worden georganiseerd.
- Met betrekking tot een aantal financiële reserves (bijvoorbeeld aandelen Waterbedrijf en herwaardering aandelen BNG) zal vóór de voorjaarsnota nader worden onderzocht of deze kunnen worden toegevoegd aan de Algemene Egalisatie Reserve.

Gelet op het vorenstaande stellen wij u voor te besluiten:

- I. hoofdstuk 5 nota reserves en voorzieningen (als onderdeel van de "Kadernota herijking weerstandsvermogen en risicomanagement gemeente Groningen") vast te stellen;
- II. de naam van de reserve WWB te wijzigen in de reserve Wet BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten);
- III. de naam van de bestemmingsreserve dienstresultaten (DIA) te wijzigen in bestemmingsreserve huisvesting.

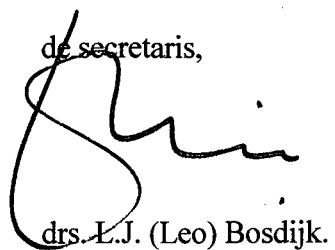
Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

de secretaris,

drs. L.J. (Leo) Bosdijk.

KADERNOTA HERIJKING WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOMANAGEMENT GEMEENTE GRONINGEN

HOOFDSTUK 5 NOTA RESERVES EN VOORZIENINGEN

In deze nota reserves en voorzieningen zijn de volgende aanpassingen gedaan ten opzichte van de vorige versie.

1. In verband met de BBV-wijziging (Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies) zijn de wetsartikelen 43 (reserves) en 44 (voorzieningen) gewijzigd. De tekst van deze artikelen is in deze nota aangepast.
2. Van de andere BBV-artikelen waarnaar wordt verwezen in deze nota is nu de gehele tekst opgenomen.
3. Paragraaf 5.5 is toegevoegd aan dit stuk. Hierin wordt het verschil tussen reserves en voorzieningen nader toegelicht.
4. In paragraaf 5.3.1 is toegevoegd dat naast de resultaatbestemming, mutaties van reserves ook mogen plaatsvinden via de begroting of begrotingswijzigingen.
5. Verder zijn er nog een paar kleine tekstuele aanpassingen gedaan.

5.1 Inleiding

De nota weerstandsvermogen en risicomanagement dient volgens de Financiële verordening (artikel 9 b) van de gemeente Groningen tevens de regels omtrent de reserves en voorzieningen te behandelen. Het betreft de vorming en besteding van de reserves en de voorzieningen, alsmede de toerekening en verwerking van de rente hierover.

Het is noodzakelijk dat er eenduidig en consistent wordt omgegaan met reserves en voorzieningen om op een transparante wijze de financiële positie en financiële draagkracht van de gemeente te bepalen. Deze nota geeft daarom de regels en richtlijnen die de reserves en de voorzieningen afbakenen en geven aan wanneer onttrekken en doteren kan plaatsvinden. Dit is van belang voor zowel het budgetrecht van de raad als de beheersing van de bedrijfsvoering door het college van B&W.

5.2 Kaders Besluit begroting en verantwoording

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) heeft onder meer het onderscheid tussen de reserves en voorzieningen aangescherpt ten opzichte van voorgaande regelgeving. Dit onderscheid is van belang omdat de reserves tot het eigen vermogen worden gerekend en de voorzieningen tot het vreemd vermogen.

De vuistregel voor de afbakening tussen reserves en voorzieningen ligt in het beschikkingsvermogen van de raad. Er is sprake van een *reserve* bij een volledige beschikkingsbevoegdheid. De raad kan de bestemming van de middelen met een besluit nog veranderen. De bestemming van een *voorziening* kan niet worden veranderd. Een voorziening behoort tot het vreemd vermogen, heeft een achterliggende verplichting die te zijner tijd kan leiden tot een schuld en is niet vrij aanwendbaar.

5.2.1 Reserves

Reserves maken deel uit van het eigen vermogen en zijn bedrijfseconomisch gezien vrij te besteden of heroverweegbaar. Slechts de raad is bevoegd tot het vormen en muteren van een reserve, als onderdeel van het budgetrecht en alleen de raad kan de bestemming van de reserves wijzigen.

In het BBV regelen artikel 43 en 54 de vorming, indeling en de toelichting van de reserves.

In artikel 43 wordt het volgende geschreven over reserves:

- 1 In de balans worden de reserves onderscheiden naar:
  - a de algemene reserve;
  - b de bestemmingsreserves.

- 2 Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

De algemene egaliseringsreserve (AER) en de verschillende dienstegaliseringsreserves beschouwen wij als de algemene reserves voor de gemeente Groningen. De voorwaarde bij de bestemmingsreserve onder 1.b is, dat de besteding niet is gebonden.

In artikel 54 wordt het volgende geschreven over reserves:

1. In de toelichting op de balans worden de aard en reden van elke reserve en de toevoegingen en onttrekkingen daaraan toegelicht.
2. Per reserve wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:
  - a. Het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
  - b. De toevoegingen of onttrekkingen via het resultaat bij de programmarekening;
  - c. De toevoegingen of onttrekkingen uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar;
  - d. de verminderingen in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd;
  - e. het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

Functies en presentatie

De reserves vormen het eigen vermogen van de gemeente Groningen. De reserves vervullen verschillende functies, te weten:

- a *de bufferfunctie*, met name de algemene - en dienstegaliseringsreserve dienen als buffer om fluctuaties in de exploitatiesfeer op te vangen en onvoorziene omstandigheden en risico's af te dekken (zie weerstandsvermogen);
- b *de egaliseringsfunctie*, die zich richt op de verdeling van de bijdragen in de tijd, bijvoorbeeld bij grote incidentele investeringsuitgaven;
- c *de bestedingsfunctie*, de bestemmingsreserves zijn gecreëerd om aan een van tevoren bepaald doel te worden besteed; totdat de reserve het gewenste niveau heeft bereikt heeft de bestemmingsreserve ook een *sparingsfunctie*;
- d *de financieringsfunctie*, als reserves worden gebruikt voor de financiering van activa; de besparing aan externe rentelasten door de aanwending van eigen vermogen is *de inkomensfunctie* van reserves en voorzieningen.

Voor de reserves op de balans geldt dat de aard en reden, alsmede de toevoegingen en onttrekkingen worden toegelicht. Het principe *eerst resultaat bepalen, dan pas bestemmen* is hierbij van toepassing. Bij de jaarrekening wordt per reserve het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven, conform het BBV.

5.2.2 Voorzieningen

Voorzieningen maken deel uit van het vreemd vermogen en zijn bedrijfseconomisch niet alternatief aanwendbaar. Een voorziening dient immers om toekomstige financiële verplichtingen of risico's af te dekken. Voorzieningen worden onafhankelijk van het rekeningresultaat gevormd en tegelijk met de gemeenterekening aan de raad voorgelegd. Daarbij wordt de noodzaak tot het treffen van de voorziening aangegeven. De artikelen 44, 45 en 55 van het BBV regelen de vorming, indeling en de toelichting van de voorzieningen.

In artikel 44 van de BBV wordt het volgende over voorzieningen geschreven:

- 1 Voorzieningen worden gevormd wegens:
  - a verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
  - b op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
  - c kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot een gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- 2 Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in art. 49b van de BBV.
- 3 Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Artikel 45 BBV:
Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Artikel 49b BBV:
In de balans worden onder de overlopende passiva afzonderlijk opgenomen de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Artikel 55 BBV:

1. In de toelichting op de balans worden de aard en reden van de voorzieningen, bedoeld in artikel 44 en de wijzigingen daarin toegelicht.
2. Per voorziening wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:
  - a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
  - b. de toevoegingen;
  - c. ten gunste van de rekening van baten en lasten vrijgevallen bedragen;
  - d. de aanwendungen;
  - e. saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

Voorzieningen dienen naar beste inschatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen echter niet groter of kleiner zijn dan de verplichtingen en risico's waarvoor ze zijn ingesteld. Voorts kan een voorziening worden ingesteld om de uitgaven c.q. verplichtingen in de tijd gezien gelijkmatig te verdelen.

Is de omvang van de verplichting of het risico niet redelijkerwijs in te schatten, dan komt deze in aanmerking voor vermelding in de paragraaf weerstandsvermogen als onderdeel van de inventarisatie van risico's. Voorzieningen worden niet meegenomen bij de berekening van het weerstandsvermogen.

5.3 Toevoegingen en onttrekkingen

5.3.1 Algemeen

Mutaties van reserves moeten via de begroting, begrotingswijzigingen of resultaatbestemming lopen, waarbij het principe eerst resultaat bepalen, dan pas bestemmen wordt toegepast. Er mag dus geen rechtstreekse toevoeging en onttrekking aan de reserves plaatsvinden.

Mutaties in *voorzieningen* vloeien uitsluitend voort uit het aanpassen van de omvang van de voorziening aan een nieuw noodzakelijk niveau of uit vermindering vanwege aanwending voor het doel waarvoor de voorziening is ingesteld. Voorzieningen zijn immers naar beste inschatting dekkend voor de achterliggende verplichtingen en risico's.

Onttrekkingen aan de voorzieningen worden conform het BBV rechtstreeks ten laste van de voorziening geboekt en toevoegingen (inclusief vrijval) vinden uitsluitend plaats binnen de exploitatie en dus niet via bestemmingsvoorstellen.

5.3.2 Rentetoerekening en rentetoevoeging

Aan alle reserves en voorzieningen wordt rente *toegerekend*, vanwege de besparing aan externe rentelasten door de aanwending van eigen middelen. De rentebesparing wordt zichtbaar op de exploitatierekening. De toerekening vindt plaats op basis van de 5-jaars marktrente, die jaarlijks wordt vastgesteld bij de begroting. Het vergoedingspercentage ligt minimaal 1,5 onder het vigerende renteomslagpercentage (ROP). In uitzonderingsgevallen is sprake van een afwijkende rentevergoeding op reserves.

Aan *reserves* mag rente worden toegevoegd, maar niet rechtstreeks (zie hierboven). Ook de rentetoevoeging dient onderdeel uit te maken van de resultaatbestemming. Het is dus niet mogelijk om rente aan een reserve toe te voegen binnen de exploitatie. Óf aan een reserve rente wordt toegevoegd, is bij de vorming van de reserve vastgelegd.

Aan *voorzieningen* mag géén rente worden toegevoegd. Uitzonderingen hierop zijn:

- voorzieningen gevormd uit van derden verkregen middelen, waarbij de verstrekker de verplichting van een inflatiecorrectie heeft opgelegd;
- voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd; de jaarlijkse rentetoevoeging is dan gelijk aan het percentage waartegen de voorziening contant is gemaakt.

5.4 Procedure beoordeling omvang reserves en voorzieningen

De omvang van de reserves en voorzieningen wordt bij de vorming vastgelegd. Periodiek (bij de begroting, kwartaalafsluiting en jaarrekening) dient de juistheid en volledigheid te worden beoordeeld.

Per *reserve* wordt afgewogen of:

- het bestedingsdoel nog manifest is;
- het bedrag waarvoor de reserve is gevormd toereikend is;
- de dotaties toereikend zijn om het gewenste niveau van de bestemmingsreserve tijdig te bereiken.

Per *voorziening* wordt afgewogen of:

- het risico waarvoor een voorziening is gevormd nog altijd als manifest is te beschouwen;
- de hoogte van de voorziening correspondeert met het redelijkerwijs in te schatten verlies indien het risico zich voordoet;
- het risico mogelijk een onvoorwaardelijke verplichting is geworden. In dat laatste geval is dan een schuld ontstaan.

5.5 Verschil tussen reserves en voorzieningen

Het onderscheid tussen reserves en voorzieningen is van belang, omdat de reserves tot het eigen vermogen worden gerekend en de voorzieningen tot het vreemd vermogen.

De vuistregel voor de afbakening tussen reserves en voorzieningen ligt in het beschikkingsvermogen van de raad. Er is sprake van een reserve bij een volledige beschikkingsbevoegdheid. De raad kan de bestemming van de middelen met een besluit nog veranderen. De bestemming van een voorziening kan niet worden veranderd. Een voorziening behoort tot het vreemd vermogen, heeft een achterliggende verplichting die te zijner tijd kan leiden tot een schuld en is niet vrij aanwendbaar.

In onderstaand schema zijn de verschillen op een rij gezet:

Reserves	Voorzieningen
Eigen vermogen	Vreemd vermogen
In economische zin vrij besteedbaar	Vaste bestemming
Intern financieringsmiddel	Schuld ten opzichte van een derde (verliezen, risico's, kostenequalisatie)
Resultaatbestemming: ontstaan door resultaten in een (voorgaand) boekjaar	Resultaatbepaling: oorsprong in (voorgaand) boekjaar
Rentetoevoeging toegestaan (via de exploitatie)	Rentetoevoeging niet toegestaan (behalve bij contante waardeberekening)
Tijdelijk karakter	Structureel karakter
Gewenste omvang niet (direct) te bepalen	Omvang gelijk aan de verwachte verplichting

Instructies instellen reserves en voorzieningen

Format instellen reserve

Dienst:	
Naam reserve:	
Algemene of bestemmingsreserve	
Doel:	
Voeding (welk resultaat):	
Rentetoevoeging? ja of nee	
Standaardpercentage of afwijkend percentage?	
Minimale omvang (bij een algemene reserve):	
Maximale omvang:	
Afspraak voor actualiseren:	
Verwachte datum opheffing:	
Instellen bij begroting, VGR, rekening of in eigen raadsvoorstel?	

Procedure:

- Bij een voornemen tot instelling van een reserve vult de dienst het format in en mailt deze naar contactpersoon ConcernFinanciën ter beoordeling;
- Het format moet worden aangeleverd en akkoord zijn bevonden voordat een rekeningsnummer wordt aangemaakt;
- Contactpersoon ConcernFinanciën mailt aan dienst opmerkingen of akkoord;
- Contactpersoon ConcernFinanciën regelt dat de instelling van de reserve in het raadsvoorstel van de begroting, de VGR of de rekening wordt opgenomen.
- Indien de instelling van de reserve onderdeel uitmaakt van een dienstraadsvoorstel neemt de dienst het format op in het raadsvoorstel.

Toelichting format instellen reserves en voorzieningen

Instellen en opheffen reserve

Voor het instellen van een reserve is altijd een (expliciet) raadsbesluit nodig. Ook opheffen van een reserve kan alleen met een raadsbesluit. Een stand nul is niet voldoende om een reserve als opgeheven te beschouwen of niet meer te vermelden in de volgende begroting of rekening.

Instellen voorzieningen

Voorzieningen hebben een verplichtend karakter. De raad stelt de voorzieningen vast, door het vaststellen van de rekening, in het resultaatbepalende deel van de rekening. Er komt dus geen apart raadsbesluit om een voorziening in te stellen. Wel wordt de raad in het raadsvoorstel bij de rekening in een apart stuk tekst gemeld welke nieuwe voorzieningen zijn ingesteld.

Opheffen voorzieningen

Voor het opheffen van een voorziening is geen apart raadsbesluit nodig. Als de voorziening in jaarrekening t-1 is afgewikkeld en op nul staat wordt hij als opgeheven beschouwd en in de jaarrekening van jaar t en begroting t+1 niet meer vermeld.

Formats voor instellen van reserves en voorzieningen

Voor het instellen van reserves en voorzieningen gaan we met formats werken. Deze moeten bij Concernfinanciën worden aangeleverd voordat er een rekeningsnummer kan worden aangemaakt.

Format instellen voorziening

Dienst:	
Naam voorziening	
Aard (nr. aangeven): 1 verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs is in te schatten; 2 op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten; 3 kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot een gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. 4 van derden verkegen middelen die specifiek besteed moeten worden (m.u.v bedragen Europese en nederlandse lichamen)	
Doel:	
vereiste omvang	
nominale waarde of contante waarde	
percentage rentetoevoeging bij contante waarde	
verwachte datum afwikkeling	
Instellen bij jaarrekening van welk jaar?	

Procedure:

- Bij een voornemen tot instelling van een voorziening vult de dienst het format in en mailt deze naar contactpersoon ConcernFinanciën ter beoordeling;
- Het format moet worden aangeleverd en akkoord zijn bevonden voordat een rekeningsnummer wordt aangemaakt;
- Indien het een voorziening groot onderhoud betreft, dient de contactpersoon Concernfinanciën tevens de aanwezigheid van een actueel onderhoudsplan te vast te stellen;
- Contactpersoon ConcernFinanciën mailt aan dienst opmerkingen of akkoord;
- Contactpersoon ConcernFinanciën regelt dat de instelling van de voorziening in het raadsvoorstel bij de jaarrekening wordt opgenomen;
- In het raadsvoorstel bij de jaarrekening wordt de raad gemeld welke nieuwe voorzieningen zijn ingesteld.

Toelichting format instellen reserves en voorzieningen

Instellen en opheffen reserve

Voor het instellen van een reserve is altijd een (expliciet) raadsbesluit nodig. Ook opheffen van een reserve kan alleen met een raadsbesluit. Een stand nul is niet voldoende om een reserve als opgeheven te beschouwen of niet meer te vermelden in de volgende begroting of rekening.

Instellen voorzieningen

Voorzieningen hebben een verplichtend karakter. De raad stelt de voorzieningen vast, door het vaststellen van de rekening, in het resultaatbepalende deel van de rekening. Er komt dus geen apart raadsbesluit om een voorziening in te stellen. Wel wordt de raad in het raadsvoorstel bij de rekening in een apart stuk tekst gemeld welke nieuwe voorzieningen zijn ingesteld.

Voorziening groot onderhoud

Bij een voorziening groot onderhoud moet er een (meerjarig) onderhoudsplan zijn dat de basis vormt. Zowel het niveau van de voorziening op enig moment als de gepleegde toevoegingen en onttrekkingen moeten overeenstemmen met wat daarvoor in het onderhoudsplan is opgenomen.

ConcernFinanciën stelt vast of voor een onderwerp een actueel, meerjarig onderhoudsplan aanwezig is, voordat bij de jaarrekening een voorziening groot onderhoud kan worden ingesteld of stortingen in een voorziening groot onderhoud kunnen worden gedaan.

Opheffen voorzieningen

Voor het opheffen van een voorziening is geen apart raadsbesluit nodig. Als de voorziening in jaarrekening t-1 is afgewikkeld en op nul staat wordt hij als opgeheven beschouwd en in de jaarrekening van jaar t en begroting t+1 niet meer vermeld.

Formats voor instellen van reserves en voorzieningen

Voor het instellen van reserves en voorzieningen gaan we met formats werken. Deze moeten bij Concernfinanciën worden aangeleverd voordat er een rekeningsnummer kan worden aangemaakt.

Dienst	Reserve	Doel	Saldo ultimo 2011	Minimum niveau	Maximum niveau	Toelichting
ALGEMENE EGALISATIERESERVE						
BD	Algemene egalisereserve (AER)	Het opvangen van eventuele onvoorziene verliezen op de korte en lange termijn	30.379	18.000		Het vastgestelde minimumniveau bedraagt 18 miljoen euro.
BESTEMMINGSRESERVE EGALISATIE TARIEVEN						
MD	Egalisatie afvalstoffenheffing	Het opvangen van prijsschommelingen in het tarief van de afvalstoffenheffing. Voeding: overdekking van meer dan 100% in enig jaar van de afvalstoffenheffing.	4.054		2.275	De reserve is ingesteld om te voorkomen dat prijsschommelingen ontstaan. Overschotten worden verrekend in toekomstige tarieven. Het maximum van de reserve is gebaseerd op 10% van de begrote exploitatielasten van de inzameling van huishoudelijk afval. Er wordt een raadsvoorstel voorbereid voor het benutten van het meerdere boven het maximum gestelde bedrag.
DIENSTEGALISATIERESERVES						
BD	Exploitatiereserve BD	Opvangen van schommelingen in dienstresultaten.	146	85	170	De reserve bedraagt maximaal 1,5% en minimaal 0,75% van de exploitatie-omzet van de Bestuursdienst. Dit is ca 170 c.q. 85 duizend euro.
CT	Egalisereserve Treasury	Opvangen van schommelingen in dienstresultaten.	12	7	14	De reserve bedraagt maximaal 1,5% en minimaal 0,75% van het lastentotaal van Concern Treasury. Deze methode is conform de richtlijnen van het college.
CT	Rente egalisereserve	Doel van de Rente Egalisatie Reserve (RER) is dat renteschommelingen opgevangen kunnen worden. Naast het risico op het moeten aantrekken van dure nieuwe leningen, is ook het risico afgedekt dat rentevoordelen uit mismatchfinanciering niet gerealiseerd kunnen worden.	1.750	1.750	1.750	Bij de berekening van de omvang is uitgegaan van maximaal 115 miljoen nieuwe leningen en een rente van 4,1%.
DIA	Dienstegalisereserve DIA	Opvangen van schommelingen in dienstresultaten.	460	349	698	De reserve bedraagt maximaal 1,5% en minimaal 0,75% van het lastentotaal van de DIA. Deze methode is conform de richtlijnen van het college.
DSW	Algemene reserve DSW	Opvangen van onvoorziene tegenvallers in het DSW-bedrijf.	602	1.400	2.800	Een noodzakelijk weerstandsvermogen van 10% van de totale lasten (70 mln) wordt door de accountant als voldoende beschouwd. Gelet op de compensatie van het overgrote deel van de SW-loonkosten door de Rijksbijdrage ligt dit percentage in de SW-branche op ca. 4%.
HVD	Dienstegalisereserve HVD	Egalisatie schommelingen in bedrijfsvoering.	-	170	340	De HVD heeft op dit moment geen buffer om tegenvallers in de dienstexploitatie op te vangen. De minimum en maximumbedragen zijn op bedragen uit het verleden gebaseerd.
HVD	Egalisereserve WMO	Buffer voor het opvangen van schommelingen bij de uitvoering van de WMO.	561		1.361	In 2009 heeft de raad de maximaal gewenste stand van de WMO-egalisereserve herbevestigd op 1,361 miljoen euro. In verband met een verwacht negatief resultaat 2010 is het begrote saldo ultimo 2011 561 duizend euro.
MD	Algemene bedrijfsreserve MD	Het opvangen en beheersbaar houden van bedrijfsrisico's t.b.v. activiteiten van de milieudienst, niet zijnde de activiteiten die gefinancierd worden uit de afvalstoffenheffing.	577		1.450	De reserve is noodzakelijk als buffer voor het opvangen en beheersbaar houden van onverwachte bedrijfsrisico's voortvloeiende uit de commerciële activiteiten. Het maximum niveau is 10% van de commerciële omzet verhoogd met 1% overige kosten. In het bedrag van 577 duizend euro is 200 duizend euro geormerkt voor herstel zoutloods (risico).
OCSW	Egalisereserve OCSW	Egalisatie van dienstresultaten van OCSW	161	800	1.600	Het niveau is onvoldoende, gelet op het gewenste weerstandsvermogen. Bij de jaarrekening is afgesproken dat het tekort voor een deel kan worden opgevangen door een verwachte terugbetaling door de Belastingdienst van BTW over de jaren 2004 tot en met 2009. Deze terugbetaling is op dit moment echter nog niet zeker maar zal niet voldoende zijn om de reserve op het minimumniveau te brengen.
ROEZ	Algemene reserve bedrijfsvoering ROEZ	De dienstegalisereserve is bedoeld voor het opvangen van schommelingen in dienstresultaten.	1.556	935	1.872	De maximale omvang van de reserve op basis van het lastentotaal (begroting 2011) is 1.872 duizend euro. De minimale omvang is 935 duizend euro. De omvang van de reserve valt binnen deze bandbreedte.
SOZAWE	Egalisereserve SOZAWE	De dienstegalisereserve dient om toekomstige schommelingen in de exploitatie en daarmee samenhangende risico's af te dekken.	-	338	675	Het beïnvloedbare deel van de lasten bedraagt circa 45 miljoen euro. De maximale omvang van de reserve bedraagt 1,5% van 45 miljoen ofwel 675 duizend euro. Voor de middellange termijn wordt geen kans gezien de reserve op het gewenste niveau te brengen.

Dienst	Reserve	Doel	Saldo ultimo 2011	Minimum niveau	Maximum niveau	Toelichting
SOZAWE	Bureau Onderzoek & Statistiek	De reserve is bedoeld om fluctuaties in de exploitatie van Bureau onderzoek & statistiek af te dekken.	156	90	156	Van de 156 duizend euro is 90 duizend euro voor het afdekken van fluctuaties in de exploitatie. Een reserve van 25% van de lasten van de sectie "onderzoek" wordt minimaal noodzakelijk geacht. De overige 66 duizend euro betreft een bestemmingsreserve met als doel een bijdrage in de exploitatiekosten te leveren in de komende drie jaren. Dit in verband met een gedeeltelijke improductiviteit.
BESTEMMINGSRESERVE OVERIGE						
BD	Egalisatiereserve BTW-compensatiefonds	Het opvangen van exploitatiedeel in de komende jaren.	1.242			Naar verwachting is in 2015 de omslag naar een positieve stand.
BD	Aandelen NV Essent	Tegenwaarde ontvangen aandelen EGD bij overgang EGG naar EGD.	1.262			Waardering is volgens verkrijgingsprijs.
BD	Waterbedrijf Groningen	Herwaardering van de aandelen van het GWG.	2.444			Waardering is volgens verkrijgingsprijs.
BD	Martiniplaza B.V.	Herwaardering van de aandelen van Martiniplaza BV.	5.216			Waardering is volgens verkrijgingsprijs.
BD	Rechtspositie raadsleden	Verbetering van de rechtspositie van raadsleden (RB: 14-06-1995, nr. 12). De reserve is bedoeld voor kosten van arbeidsbemiddeling, zoals de meerkosten voor opleiding, kinderopvang en ziektekosten.	22			De reserve wordt opgeheven.
BD	Bestuurlijke vernieuwing	- Verhoging van participatiegraad van burgers en (daardoor) versterking van het democratisch gehalte van de lokale samenleving. - Verbetering van kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening en terugdringing bureaucratie.	-			De reserve wordt opgeheven.
BD	Mobiliteit topkader	Financiële buffer voor het opvangen van kosten van loopbaanbeleid en mobiliteit van het topkader.	96			De voeding bestaat uit bijdrage van diensten van 15% van de relevante loonsom van het management. Het verschil tussen deze bijdrage en de verstrekte bedragen wordt jaarlijks aan de reserve onttrokken of toegevoegd.
BD	Kosten dualisering	Het afdekken van incidentele lasten vanaf 2003 over de gewenste ondersteuning voor de raad (raadsgriffie) als gevolg van de	69			De kapitaallasten m.b.t. de investeringen 'inrichting fractiekamers & digitale voorzieningen raadszaal' komen ten laste van deze reserve. De reserve is van voldoende omvang.
BD	Nieuw beleid	De door de raad vastgestelde maar in afwachting van definitieve planvorming nog niet naar diensten overgeheveld nieuwe beleidsgelden.	2.232			De raad heeft vastgesteld welke projecten uit de reserve Nieuw Beleid gefinancierd dienen te worden. Het uitgangspunt is dat incidentele, nieuwe beleidsgelden 2 jaar beschikbaar mogen blijven. Het betreft de volgende projecten: Eemskanaal woonschepen haven 1 miljoen, vitale bedrijven terreinen 736 duizend, verbouwing buurtcentrum Hoogkerk 350 duizend, voltooiing Noordzuidroute 100 duizend en Stadspark 46 duizend.
BD	Microsoftlicenties	In verband met mogelijke invoering van open source wordt het contract met Microsoft niet verlengd. De besparing wordt toegevoegd aan de reserve en dient als dekking indien later alsnog een licentie met Microsoft afgesloten moet worden.	1.454		1.300	Uiteindelijk dient de reserve een omvang van 1,3 miljoen euro te hebben. In 2011 wordt dit gerealiseerd.
BD	Stadsmeierrechten	In de reserve is de afkoopsom Stadsmeierrechten van 25,5 miljoen euro gestort. Hieruit worden door de raad per dienstjaar vastgestelde bestedingsvoorstellen gefinancierd.	3.850			De raad heeft een bestedingsplan voor de jaren 2008 t/m 2012 vastgesteld. Vertraagde bestedingen worden in de reserve teruggestort.
BD	Frictiekosten bez 07-10	Bij raadsbesluit van 19 december 2007 is deze reserve ingesteld. Doel is hieruit incidentele kosten te betalen die voortvloeien uit vastgestelde maatregelen van de bezuinigingstaakstelling 2007-2010.	860			De reserve zou kunnen worden overgeheveld naar frictiekosten bezuinigingen 2011-2014
BD	Voorzieningen Meerstad	Het dekken van het voorfinancieringstekort dat bij de ontwikkeling van de publieke voorzieningen in Meerstad ontstaat.	10.950			Nadere afspraken over voeding, besteding en de bijbehorende planning ontbreken nog.

Dienst	Reserve	Doel	Saldo ultimo 2011	Minimum niveau	Maximum niveau	Toelichting
BD	Personeel In Balans	Bij raadsbesluit van 29 oktober 2008 is deze reserve ingesteld. Doel is om de volgende kosten te dekken: 1) in het kader van het programma 'Personeel in Balans'; 2) voor het nieuw op te richten Loopbaancentrum; 3) de resterende frictiekosten uit de bezuinigingen 2004-2006.	2.320			Op basis van huidige besluitvorming is de omvang van de reserve voldoende.
BD	Reserve Regio Specifiek pakket ZZL	Bij het vaststellen van de jaarrekening 2008 is de reserve RSP ingesteld. De diverse projecten uit het Regio Specifiek Pakket Zuiderzeelijn (RSP-ZZL) dienen hier uit te worden gefinancierd.	119.209			De omvang van de reserve is bedoeld om alle projecten uit te kunnen voeren. Er bestaat echter nog geen definitieve besluitvorming over alle onderdelen, waardoor nog geen acties hoeven worden ondernomen. In 2009 is besloten om periodiek de rente aan de reserve toe te voegen.
BD	Ten Boer	Voordelen en nadelen in de samenwerking met Ten Boer (per dienst) worden met deze reserve verrekend.	9			De reserve is ingesteld bij de vaststelling van de jaarrekening 2009.
BD	IZA-gelden	Er dient hierover nog een besluit te worden genomen.	4.503			De reserve is ingesteld bij de vaststelling van de jaarrekening 2009. Het voornemen bestaat deze reserve over te hevelen naar de reserve frictiekosten nieuwe bezuinigingen 2011-2014. Hierover vindt nog overleg plaats met de bonden.
BD	Frictiekosten bez 11-14	Doel is hieruit incidentele kosten te betalen die voortvloeien uit vastgestelde maatregelen van de bezuinigingstaakstelling 2011-2014	1.422			De reserve is ingesteld bij de vaststelling van de jaarrekening 2009.
DIA	Herwaardering aandelen BNG	Herwaardering van de nominale waarde van aandelen BNG.	750		n.v.t	Op voorhand vinden op deze reserve geen mutaties plaats.
DIA	Bestemmingsreserve dienstresultaten	Opvangen van incidentele huisvestingskosten in verband met de revitalisatie van de Prefectenhof.	300		300	Bij de omvang volgens de onderbouwing is rekening gehouden met een onttrekking in verband met incidentele huisvestingslasten van in totaal 300 duizend euro, zoals bijvoorbeeld tijdelijke huisvestingskosten.
DIA	Bestemmingsreserve CIO	1. Opvangen van schommelingen in het resultaat van de CIO; 2. afdekken van incidentele kosten van ICT-projecten.	1.274		n.v.t	Voor de CIO wordt een "gesloten financieringssysteem" gehanteerd. Daarbij wordt het financiële resultaat van de CIO aangemerkt als 'bijzonder resultaat' en verrekend de bestemmingsreserve. Hiermee leiden incidentele voor- en nadelen binnen de financieringsystematiek van de CIO niet steeds tot nacaalculatie van tarieven. Daarbij kan het gaan om incidentele kosten voor het beheer van de bestaande infrastructuur of voor nieuwe projecten. De omvang van deze bestemmingsreserve kent geen maximum. De reserve heeft de volgende bestemmingen: 100 duizend voor Gronet, 600 voor windows migratie en het overige voor egalisatie van de tarieven.
DIA	Organisatieontwikkeling		-			
DIA	WGA	Afdekken van het eigen risico op de WGA (Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten).	1.378		n.v.t	In het najaar 2010 zal een evaluatie plaatsvinden, de afronding vindt plaats begin 2011. De hoogte van de reserve wordt hier eveneens in betrokken.
DIA	Uitvoering wet WOZ	Egalisatie projectkosten hertaxatie in het kader van project naar procesmatig werken.	85		n.v.t	Via het meerjarenbeeld zijn tot en met 2009 middelen toegekend voor het inrichten van het project "WOZ jaarlijks waarden". In 2012 is hiervoor nog 85 duizend euro beschikbaar.
DIA	Verkiezingen	Egalisatie van de kosten van verkiezingen.	140		n.v.t	In 2010 was er sprake van vervroegde verkiezingen voor de Tweede Kamer waarvoor een extra onttrekking uit de reserve plaats heeft gevonden. Deze middelen zijn aangewend om de meerkosten van deze en de gemeenteraadsverkiezingen mee af te dekken, waardoor een negatief saldo in de reserve verkiezingen is ontstaan. Om structureel voldoende middelen beschikbaar te hebben en het tekort in de reserve verkiezingen ontstaan weg te kunnen nemen is de jaarlijkse storting verhoogd van 345 naar 639 duizend euro. In 2014 is het tekort in de reserve hiermee weggewerkt. In 2011 is er geen begrote onttrekking geraamd. Middels een begrotingswijziging in 2011 zullen er middelen worden onttrokken voor het organiseren van de Provinciale Staten verkiezingen.

Dienst	Reserve	Doel	Saldo ultimo 2011	Minimum niveau	Maximum niveau	Toelichting
HVD	Overige bestemde reserves WVG		-			Behoudens onvoorziene verdere vertragingen in de planvorming, wordt realisatie van de aangepaste woningen op het Cibogaterrein in het kader van Schots en scheef voorzien voor 2011. Deze verwachting is conform onze verwachting ten tijde van de jaarrekening 2009. In 2011 wordt 932 ingezet. Naar verwachting wordt de reserve bij de jaarrekening 2011 opgeheven.
HVD	WMO-extra	Middelen voor specifieke projecten op WMO-gebied waartoe de raad heeft besloten.	-			Op dit moment heeft de raad geen gelden voor specifieke projecten op WMO-gebied beschikbaar gesteld.
HVD	Publieke dienstverlening	Financiering activiteiten in kader van publieke dienstverlening, als onderdeel van concretondermingsplan "van bolwerk naar netwerk".	-		100	De dienstverlening aan de burgers kan verbeterd worden door vraagpatronen beter vast te leggen en te koppelen aan andere beschikbare gegevens van cliënten en relaties en informatie te delen binnen de GGD. Onderzocht moet worden of er ICT-toepassingen zijn die dit op een efficiënte en effectieve wijze mogelijk maken. Hierbij werd duidelijk dat ook vanuit de Stips (steun- en informatiepunten) behoefte is aan het beschikbaar hebben van informatie van burgers/cliënten. Vandaar dat gekozen is om deze behoefte mee te nemen. In de loop van 2010 zal bekeken worden of en zo ja welke ICT-mogelijkheden er zijn om aan de informatiebehoefte te voorzien en welke initiële investering daarmee gemoeid is. In dit kader kan de reserve dan naar verwachting in 2011 besteed worden.
HVD	Automatiseringsapparatuur WVG	Reserve voor vervanging VGS-systeem voor de uitvoering van de WVG en voor aanpassingen van het maatwerk i.v.m. veranderingen in wet- en regelgeving.	-		-	De reserve is geheel besteed en wordt opgeheven.
MD	Bodemsanering	Bestemd voor de kosten van bodemsaneringen die niet uit andere bronnen gefinancierd kunnen worden. Daarnaast is deze reserve specifiek bestemd voor het afdekken van eventuele schadeclaims betreffende in het verleden door de gemeente uitgegeven grond, alsmede claims van het rijk in verband met ongerechtvaardigde verrijking en de sliksanering.	5.088			Het is de vraag of de reserve in de toekomst toereikend zal zijn om grote bodemsaneringen te kunnen financieren aangezien het Rijk de mogelijkheden voor inzet van Rijksmiddelen beperkt. Deze Rijksmiddelen vormen een onderdeel van de ISV-gelden, die bij RO/EZ worden verantwoord. Deze reserve wordt aangesproken indien de ISV-gelden tekort schieten. Zie ook het risico "onvoldoende middelen in de bestemmingsreserve Bodemsanering". Jaarlijks wordt een bedrag toegevoegd o.b.v. de jaarlijkse indexatie.
MD	Duurzaamheidsprogramma	Deze bestemmingsreserve is in de periode 2007-2010 ingezet voor het door de raad goedgekeurde duurzaamheidsprogramma en het geven van een extra impuls aan de uitvoering verduurzaming scholen en innovatie.	3.587			De reserve is bestemd voor de groene gaslus (1 miljoen euro), duurzame maatregelen scholen (2,5 miljoen) en 87 duizend euro overheveling van bestemmingsreserve energiefonds. Het bedrag van 2,5 mln euro voor duurzame maatregelen zal nog worden overgeheveld naar OCSW (via begrotingswijziging) na besluitvorming inzake de verdeelsleutel scholen.
OCSW	Vensterschool Hoogkerk	Beklemd reserve ter dekking van kapitaallasten.	411		544	Betreft incidenteel gemeentelijk geld waarmee we structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning.
OCSW	Vensterschool Vinkhuizen	Beklemd reserve ter dekking van kapitaallasten.	184		320	Betreft incidenteel gemeentelijk geld waarmee we structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning.
OCSW	Huisvesting Semmelweisstraat	Beklemd reserve ter dekking van kapitaallasten.	110		285	Betreft incidenteel gemeentelijk geld waarmee we structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning.
OCSW	Wijkpost tbv Vensterschool Koorenspoor	Beklemd reserve ter dekking van kapitaallasten.	312		400	Betreft incidenteel gemeentelijk geld waarmee we structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning.
OCSW	Nieuwbouw Paddepoel NDE	Beklemd reserve ter dekking van kapitaallasten.	61		65	Voor de nieuwbouw aan de tuin in Paddepoel is een bestemmingsreserve ingesteld om de aan het bijbehorende toegekende krediet verbonden kapitaallasten te kunnen dekken. De beschikbare incidentele middelen van 65 duizend euro zijn hieraan gedoteerd (conform raadsvoorstel). Met deze reserve kunnen de kapitaallasten van 7 duizend euro per jaar voor de gehele looptijd worden gedekt.
OCSW	Nieuwbouw VMBO	Beklemd reserve ter dekking van kapitaallasten.	4.398		4.398	Het niveau is conform planning. Naast de incidentele middelen voor duurzaamheid ad 1,2 miljoen euro wordt aan deze reserve tijdens de bouw de incidentele vrijval toegevoegd. Ook de verkoopopbrengst van een aantal panden wordt aan deze reserve toegevoegd om de kapitaallasten te kunnen dekken. Dit laatste is pas realiseerbaar na het voltooien van het project.
OCSW	Herbouw technasium Werkmancollege	Beklemd reserve ter dekking van kapitaallasten.	3.700		3.700	Betreft incidenteel gemeentelijk geld waarmee we structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning.

Dienst	Reserve	Doel	Saldo ultimo 2011	Minimum niveau	Maximum niveau	Toelichting
OCSW	Sport op Orde: herstructurering sportparken	Beklemd reserve ter dekking van kapitaallasten.	2.052		3.799	Deze op grond van het Besluit begroting en verantwoording gevormde beklemd reserve is bedoeld om de kapitaallasten van de herstructurering sportparken te dekken. In 2009 is deze reserve voor een deel omgezet in een reserve Sport op Orde. De kapitaallasten van het omgezette deel worden vanaf 2009 gedekt door een structurele aanvullende gemeentelijke bijdrage. Het niveau is conform planning.
OCSW	Sport op Orde: kunstgras stadspark Velocitas	Beklemd reserve ter dekking van kapitaallasten.	416		551	Betreft incidenteel gemeentelijk geld waarmee we structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning.
OCSW	Sport op Orde: verbouw sporthal Vinkhuizen	Beklemd reserve ter dekking van kapitaallasten.	-		994	In de begroting 2009 is deze reserve omgezet in een reserve Sport op Orde. De kapitaallasten van de verbouw worden dan gedekt door een structurele aanvullende gemeentelijke bijdrage. De reserve wordt opgeheven.
OCSW	Sport op Orde: renovatie Helperbad	Beklemd reserve ter dekking van kapitaallasten.	-		2.254	In de begroting 2009 is deze reserve omgezet in een reserve Sport op Orde. De kapitaallasten van de verbouw worden dan gedekt door een structurele aanvullende gemeentelijke bijdrage. De reserve wordt opgeheven.
OCSW	Sport op Orde: nieuwbouw sporthal Lewenborg	Beklemd reserve ter dekking van kapitaallasten.	244		850	Dekking van de kapitaallasten van de nieuwbouw sporthal Lewenborg op basis van raadsbesluit van 17 december 2008 (dotatie 250 duizend euro) en van 25 februari 2009 (dotatie 600 duizend euro). De voorziene dotatie ad 600 duizend euro zal vanwege de herkomst (ISV: middelen van derden) niet worden toegevoegd aan deze reserve, maar in mindering worden gebracht op het investeringsbedrag. De nieuwbouw wordt gedekt uit verzekeringsgelden, bijdrage MIOP, nieuw beleid, ISV middelen en door verbeterde exploitatie. Het niveau is conform planning.
OCSW	Sport op Orde: pieken en dalen	Opvangen pieken en dalen in de uitvoering van de beleidsnota "Sport op Orde".	831		1.035	Deze reserve is ingesteld om de pieken en dalen in de periode 2009-2012 zoals meld in het raadsvoorstel "Sport op Orde" op te vangen (raadsbesluit 20 februari 2008). In de nota "Sport op Orde" is aangegeven dat in de eerste jaren nog sprake is van een incidenteel tekort. Dat tekort wordt onder meer veroorzaakt door achterstallig groot onderhoud, (kapitaallasten van) vervangingsinvesteringen en gefaseerde realisatie van taakstellingen. Het incidentele tekort is binnen "Sport op Orde" met incidentele middelen gedekt.
OCSW	Marktplaats Lewenborg	Beklemd reserve ter dekking van kapitaallasten	350		350	Conform het besluit in de raad van 17 juni 2009 is de reserve gevormd en is 350.000 duizend euro gedoteerd.
OCSW	Onderwijshuisvesting	Opvangen van risico's en het mogelijk maken van toekomstige investeringen.	4.707		5.000	Afgelopen jaren is 5,0 miljoen euro als maximum gehanteerd. In de update van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) is in december 2009 aangegeven wat het nut en de noodzaak is van deze reserve. In het nieuwe IHP (periode 2011-2014) wordt de ontwikkeling van deze reserve op basis van de te verwachten uitgavniveaus voor die periode in het meerjarenbeeld opnieuw geschetst. Dit IHP is in voorbereiding en besluitvorming volgt in de periode december 2010 - maart 2011. Op basis van de op dit moment bekende gegevens zal het beeld niet veel anders zijn dan hiernaast en in eerdere integrale huisvestingsplannen onderwijs is geschetst.
OCSW	Knelpunten instellingen	Dekking onvoorziene knelpunten bij gesubsidieerde instellingen.	-		600	Het restantbedrag is in 2009 aan de reserve onttrokken ten gunste van de algemene middelen. De reserve wordt opgeheven.
OCSW	Onderwijskansenbeleid	Opvang schommelingen in noodzakelijk uitgavniveau voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid.	-		333	Het restantbedrag is in 2009 aan de reserve onttrokken ten gunste van de algemene middelen. De reserve wordt opgeheven.
OCSW	Innovatiebudget	Buffer voor onderwijsvernieuingsbeleid van de lokale overheid, waar als regel geen sprake is van structurele financiering.	-		219	Het restantbedrag is in 2009 aan de reserve onttrokken ten gunste van de algemene middelen. De reserve wordt opgeheven.

Dienst	Reserve	Doel	Saldo ultimo 2011	Minimum niveau	Maximum niveau	Toelichting
OCSW	Recreatiegebied Kardinge	Deze reserve is voor toekomstige uitgaven voor inrichtingsplan van het recreatiegebied Kardinge. Op basis van het ontwikkelingsplan Kardinge - door de raad vastgesteld op 26 november 2003 - heeft de gemeente een inspanningsverplichting ten aanzien van verwerving van nieuwe gronden ad 1,25 mln euro.	1.502		2.465	<p>Voor het kerngebied Kardinge wordt een visie ontwikkeld om het gebied beter te laten functioneren in de stad, haar functioneren ten opzichte van de omliggende wijken en de aanleg van Meerstad. "In het vastgestelde 'Ontwikkelingsplan Recreatiegebied Kardinge (2003)' is reeds bepaald dat voor het kerngebied Kardinge een aparte visie diende te worden geschreven. De concept Kernvisie Kardinge (2008) is oriënterend besproken in college en raadscommissie. Het college bepaalde dat de uitgangspunten van concept Kernvisie Kardinge diende te worden samengevoegd met uitgangspunten van tracé 2 van de tram. Tevens is er de ontwikkeling van het ongelijkvloers maken van de oostelijke ringweg. De Kernvisie Kardinge zal in de loop van het voorjaar van 2011 gereed komen, afhankelijk van de uitwerking van tracé 2 van de tram. De uitkomsten van de Kernvisie Kardinges zullen leiden tot investeringen in het kerngebied van recreatiegebied Kardinges. Deze investeringen zullen wat betreft fase I gefinancierd moeten worden uit de reserve Recreatiegebied Kardinges.</p> <p>Daarnaast zullen andere middelen dienen te worden aangewend daar uit de conceptvisie Kerngebied Kardinges al bleek dat de plannen niet volledig uit de reserve Recreatiegebied Kardinges gefinancierd te kunnen worden.</p>
OCSW	Stimuleringsfonds kinderen -12	De reserve is bedoeld voor overgangsregelingen voor gebruikers van subsidieplaatsen die buiten de werking van de Wet Kinderopvang vallen.	-		297	De reserve wordt opgeheven.
OCSW	Reserve nieuw beleid	Nieuw beleidsmiddelen die voor de aankomende jaren beschikbaar zijn gesteld, zijn in deze reserve opgenomen.	352		Varieert	<p>Per einde 2011 bestaat deze reserve uit festivalmiddelen 127, bezoekerscentrum Beijum 160 en Jabalya 65. De festivalmiddelen worden in 4 jaarlijkse termijnen van 125 duizend euro ingezet om de cultuurnota 2009-2012 op te hogen. Het bedrag van het bezoekerscentrum wordt in jaarlijkse termijnen van 40 duizend euro afgebouwd.</p> <p>Bij de jaarrekening is bij motie een bedrag van 65 duizend euro gereserveerd voor de ontwikkeling van jeugdbeleid in de Gazastrook, na de bouw van een jeugdcentrum. Tot dusver konden we het bedrag niet toekennen in verband met de gespannen situatie. Hoewel dit bedrag heroverweegbaar is, stellen we voor dit bedrag voor dit doel beschikbaar te houden.</p>
OCSW	Saneringskosten asbest	Dekking saneringskosten van asbest in gemeentelijke gebouwen.	142		360	Er is geïnventariseerd welke gebouwen asbest bevatten. Er loopt nog een vervolgonderzoek bij 17 locaties, waar asbest is geconstateerd. Binnenkort wordt in kaart gebracht welke locaties voor een bodemonderzoek in aanmerking komen. De totale kosten (inclusief sanering) zijn nog niet bekend. Inmiddels heeft de eerste sanering plaatsgevonden welke tot categorie A behoort. Het resterende, categorie B en C worden op basis van prioriteit uitgevoerd.
OCSW	Egalisatiereserve instellingen ivm concernaccres	Betreft de egalisatiereserve die is ontstaan door het niet volledig toevoegen van de van het concern ontvangen indexatie in het betreffende jaar aan het subsidiebudget. Het verschil tussen de aan het subsidiebudget toegevoegde indexatiepercentage en de gemeentelijke compensatie wordt jaarlijks verrekend met deze reserve.	1.028		nvt	Deze reserve is op 19 december 2007 door de raad ingesteld. Bij de subsidieverstrekking aan instellingen wordt de Tmin2-systematiek gehanteerd. Het gemeentelijk accres wordt met een vertraging van twee jaar doorgegeven omdat bij tussentijdse accresaanpassingen geen middelen van de instellingen kunnen worden teruggehaald. In 2011 onttrekken we afgerond 1,4 miljoen euro aan de bestemmingsreserve egalisatie accres gesubsidieerde instellingen. Deze reserve komt daarmee op een negatief bedrag van 1 miljoen euro. De analyse van ontwikkelingen die hiertoe hebben geleid, zal bij de jaarrekening 2010 gereed zijn. Dan is ook onderzocht hoe de reserve weer kan worden opgebouwd.
OCSW	Combinatiefuncties	Rijksregeling "Brede school, sport en cultuur". Realisatie van combinatiefuncties in 2012.	-		422	Het rijk, de VNG en vertegenwoordigers van sport-, onderwijs- en de cultuursector hebben bestuurlijke afspraken gemaakt om in 2012 2500 fte aan combinatiefuncties te hebben. Van 2009 t/m 2012 wordt de reserve ingezet om het verschil in bevoorschotting en besteding op te vangen.

Dienst	Reserve	Doel	Saldo ultimo 2011	Minimum niveau	Maximum niveau	Toelichting
OCSW	NDE	Bij de nieuwe organisatie NDE is er in de periode 2009-2011 sprake van een oplopend tekort tot 250 duizend structureel, waarvan 100 duizend voor rekening van OCSW en 150 duizend voor rekening MD (duurzaamheidscentrum). De tekorten in 2009 (30 duizend) en 2010 (60 duizend) worden incidenteel uit het rekeningresultaat 2007 gedekt (conform) raadsbesluit Kadernota NDE).	-		90	De reserve wordt opgeheven.
OCSW	Homo-emancipatiebeleid	Het niet uitgegeven bedrag in 2008 is in deze reserve gedoteerd ter dekking van de lasten in 2009.	-		45	Het niet uitgegeven bedrag in 2008 is in deze reserve gedoteerd ter dekking van de lasten in 2009. Conform deze uitwerking zijn de bedragen in 2009 weer onttrokken. De reserve wordt opgeheven.
OCSW	Vrouwen etnische groepen	Het niet uitgegeven bedrag in 2008 is in deze reserve gedoteerd ter dekking van de lasten in 2009.	-		29	Het niet uitgegeven bedrag in 2008 is in deze reserve gedoteerd ter dekking van de lasten in 2009. Conform deze uitwerking zijn de bedragen in 2009 weer onttrokken. De reserve wordt opgeheven.
OCSW	Bewonersinitiatieven	Het niet uitgegeven bedrag in 2008 is in deze reserve gedoteerd ter dekking van de lasten in 2009.	-		150	Het niet uitgegeven bedrag in 2008 is in deze reserve gedoteerd ter dekking van de lasten in 2009. Conform deze uitwerking zijn de bedragen in 2009 weer onttrokken. De reserve wordt opgeheven.
OCSW	Maatschappelijke stages	Het niet uitgegeven bedrag in 2008 is in deze reserve gedoteerd ter dekking van de lasten in 2009.	-		60	Het niet uitgegeven bedrag in 2008 is in deze reserve gedoteerd ter dekking van de lasten in 2009. Conform deze uitwerking zijn de bedragen in 2009 weer onttrokken. De reserve wordt opgeheven.
OCSW	Mantelzorg	Het niet uitgegeven bedrag in 2008 is in deze reserve gedoteerd ter dekking van de lasten in 2009. Betreft een 3-jarig fonds.	-		344	Het niet uitgegeven bedrag in 2008 is in deze reserve gedoteerd ter dekking van de lasten in 2009. Conform deze uitwerking zijn de bedragen in 2009 weer onttrokken. De reserve wordt opgeheven.
OCSW	Krachtwijken	Uitvoering van actieplannen in Krachtwijken. Het niet uitgegeven bedrag in 2008 is in deze reserve gedoteerd ter dekking van de lasten in 2009.	-		760	Het niet uitgegeven bedrag in 2008 is in deze reserve gedoteerd ter dekking van de lasten in 2009. Conform deze uitwerking zijn de bedragen in 2009 weer onttrokken. De reserve wordt opgeheven.
OCSW	Kindermishandeling	Aanpak kindermishandeling door de RAAK	-		83	Het niet uitgegeven bedrag in 2008 is in deze reserve gedoteerd ter dekking van de lasten in 2009. Conform deze uitwerking zijn de bedragen in 2009 weer onttrokken. De reserve wordt opgeheven.
OCSW	Stadsmeierrechten	Betreft afwikkeling stadsmeiergelden voor Eduglas.	-		1.200	Reserve is inmiddels ingezet. De reserve wordt opgeheven.
OCSW	Exploitatierisico Forum	Betreft een reserve om de risico's van de exploitatie van het Groninger Forum te dekken, die ontstaan zijn door de verwachte latere opening van het gebouw.	1.550		3.500	Bij de vaststelling van de gemeentebegroting 2009 is 3,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de toekomstige financiering van de exploitatie van het Groninger Forum. Aan deze reserve is bij raadsbesluit van 23 juni 2010 een bedrag van 1,95 miljoen onttrokken. Het niveau is conform dit besluit.
OCSW	BSV Paddepoel	Deze reserve houdt verband met de aanbouw BSV Paddepoel.	67		83	Bijdrage in exploitatiesubsidie over periode van 10 jaar BSV Paddepoel. Conform raadsbesluit is deze reserve gevormd en is 83 duizend euro toegevoegd en 8 duizend euro onttrokken.
RO/EZ	Bouwleges	De bestemmingsreserve is bedoeld om risico's voor tegenvallende inkomsten op te kunnen vangen. Voeding vindt plaats uit de resultaten op bouwleges.	-		907	het geprognoseerde tekort op de bouwleges is in 2010 1,8 miljoen. Er zal in 2010 geen voeding plaatsvinden; de reserve is uitgeput. Het maximum is van oudsher berekend op 2 mln nederlandse guldens = 907k euro.
RO/EZ	Fonds Economische Ontwikkelingen	De middelen worden breed ingezet ter stimulering van de economische ontwikkelingen in de stad.	34			
RO/EZ	Grondbank	Overeenkomstig besluitvorming is de reserve nodig voor de dekking van risico's en financiering van grondbankaankopen.	4.390			Vanaf verslagjaar 2000 is besloten om de 10% opslag (circa 2 jaar rentelasten) over gronden zonder rentebijboeking, die gebruikt wordt ter financiering van de grondbankaankopen, afzonderlijk op de balans te presenteren.

Dienst	Reserve	Doel	Saldo ultimo 2011	Minimum niveau	Maximum niveau	Toelichting
RO/EZ	Grondzaken	Het doel van de bestemmingsreserve Grondzaken is het vormen van een toereikende buffer voor het opvangen van schommelingen op de grondexploitaties. Om de risico's die voortvloeien uit de grondexploitaties in uitleg- en binnenstedelijke ontwikkelingslocaties te kwantificeren wordt de boxenrisicomethode gehanteerd.	23.227			Per 31 december 2009 zijn de risico's met behulp van de boxenrisicomethode gekwantificeerd. De minimale omvang van de risico's die verband houden met grondexploitaties, plankostencomplexen en nog in exploitatie te nemen gronden bedraagt 77,8 miljoen euro. De berekening is gebaseerd op verwachtingen gebaseerd op aannames met betrekking tot toekomstige ontwikkelingen. Bij realisatie kunnen afwijkingen ontstaan die de omvang van het benodigde weerstandsvermogen kunnen beïnvloeden. Op voorhand is niet aan te geven welke invloed dit heeft op de omvang van het weerstandsvermogen. Aangenomen kan worden dat het benodigde weerstandsvermogen aan het einde van 2011 zich zal bewegen in de range van 77 - 89 miljoen euro. Ten behoeve van de berekening zal rekening gehouden worden met een minimale omvang van 83 miljoen euro. Rekening houdend met de verwachte toevoegingen en onttrekkingen na 2010 zal de omvang van de reserve grondzaken en grondbank tezamen circa 34,6 miljoen euro bedragen. Ten opzichte van de minimaal vereiste omvang bedraagt het tekort 48,4 miljoen euro.
RO/EZ	Groninger archeologiefonds	Deze reserve is bedoeld om grote en kostbare archeologische onderzoeken te kunnen bekostigen.	20			De reserve wordt gebruikt voor archeologische onderzoeken die niet uit de lopende exploitatie kunnen worden gedekt. De huidige verwachting is dat de reserve ultimo 2012 is uitgeput en dan kan worden opgeheven.
RO/EZ	Kunst op straat	Financieren van kunst bij nader te bepalen kunstprojecten in de openbare ruimte. Het fonds wordt beheerd door het Centrum Beeldende Kunst (CBK) en de dienst ROEZ.	575			De reserve Kunst wordt gevoed uit de meeropbrengst bouwleges (bijzonder resultaat). Dit jaar wordt geen meeropbrengst bouwleges gerealiseerd en de voeding zal dit jaar daarom achterwege blijven. Voor de uitvoering van het programma Kunst op Straat levert dit voornamelijk geen problemen op.
RO/EZ	Parkeren	Deze reserve dient als egaliseringsreserve voor de resultaten van het parkeerbedrijf.	969			In de parkeernota en het raadsbesluit van 27 januari 2010 is aangegeven dat ten gevolge van de ingroeiperiode van nieuwe parkeergarages en nieuwe plannen ten laste van de parkeerexploitatie de exploitatie tot en met 2013 een exploitatietekort kent, dat ten laste van de reserve komt. Het is de bedoeling dat met de tariefsverhoging een negatieve reserve wordt voorkomen. De tariefsverhoging is nodig om het financiële beeld van het parkeerbedrijf te verbeteren.
RO/EZ	Stimuleringsfonds VHV	Personen of instellingen de kans te geven onder aantrekkelijke voorwaarden geld te lenen voor initiatieven betreffende aanschaf van een pand, renovaties, woningaanpassingen, groot onderhoud, activiteiten in de gebouwde omgeving.	11.179			De reserve dient ter dekking van de verstrekte geldleningen. De leningen worden verstrekt vanuit een rekening-courant die we bij het SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten) aanhouden. Bij volledige omzetting van het RC-saldo is het volledige bedrag van deze reserve nodig ter financiering. De reserve is hierdoor niet vrij besteedbaar.
RO/EZ	Stimuleringsfonds bedrijven	Het vestigen van structuurversterkende en werkgelegenheidsbevorderende bedrijven.	4			De reserve wordt gebruikt voor kosten voor werving van structuurversterkende en werkgelegenheidsbevorderende bedrijven. De reserve is zo goed als uitgeput en wordt afgeroomd en opgeheven.
RO/EZ	Afkoopsommen onderhoud graven	Veel nabestaanden kiezen voor het afkopen van het onderhoud van de graven in plaats van het jaarlijks te voldoen. Deze inkomsten worden gestort in deze bestemmingsreserve, zodat de rente daarvan kan worden aangewend voor het feitelijke onderhoud.	2.016			Het resultaat op de begraafexploitatie (begraven, grafonderhoud, grafhuur en afkoopsommen) wordt verrekend met de reserve. De rente over deze reserve wordt ingezet voor onderhoud graven. Het is niet mogelijk deze middelen af te romen.
RO/EZ	Euroborg	In januari 2003 heeft de gemeenteraad besloten aan de NV Euroborg een lening beschikbaar te stellen van 15,45 miljoen euro. Voor de afdekking van het terugbetalingsrisico is daarbij besloten een bedrag van 11 miljoen euro te reserveren ten laste van de bestemmingsreserve Grondzaken.	8.013		8.013	Het risico Euroborg is geactualiseerd. Bij de jaarrekening 2008 heeft de gemeenteraad ingestemd met het verlagen van de omvang van de reserve met 2,2 miljoen tot 8 miljoen euro. De reserve is onttrokken uit de reserve grondzaken.
RO/EZ	Reserve nieuw beleid	In deze reserve zijn nog te besteden nieuw beleidsgelden opgenomen.	6.239			Het saldo en de mutaties hebben betrekking op nog niet bestede middelen nieuw beleid.

Dienst	Reserve	Doel	Saldo ultimo 2011	Minimum niveau	Maximum niveau	Toelichting
RO/EZ	Onderhoud Stadsbeheer	Het garanderen van de inzet van middelen voor het onderhoud van de stad.	300			Jaarlijks wordt regulier en groot onderhoud uitgevoerd. Het groot onderhoud is opgenomen in het programma Stadsbeheer. De middelen zijn nodig voor de uitvoering van het onderhoud in de stad. Deze reserve is een buffer voor de onderhoudsrisico's. Het gaat bijvoorbeeld om onvoorziene uitgaven en meerkosten die niet uit de jaarlijkse onderhoudsbudgetten gefinancierd kunnen worden.
RO/EZ	Wonen boven winkels	Bij de jaarrekening 2004 is besloten deze bestemmingsreserve te vormen als weerstandsvermogen voor de oprichting van de NV Wonen boven Winkels Groningen waar de gemeente in participeert.	1.000		1.000	De middelen in de reserve zijn noodzakelijk als buffer voor de participatie (gemeentelijke inbreng ten gunste van het aandelenkapitaal van de NV bedraagt 1,0 miljoen euro) van de gemeente Groningen in NV Wonen boven Winkels.
RO/EZ	Groninger Monumentenfonds	Deze reserve is gevormd als buffer voor de lening, die verstrekt is aan het Groninger Monumentenfonds.	1.014		1.000	De 1 miljoen euro is nodig als buffer voor de verstrekte achtergestelde lening aan NV Groninger Monumentenfonds. In 2009 is er nog rente toegevoegd aan de reserve. De reserve kan afgeroomd worden tot 1,0 miljoen euro.
RO/EZ	ISV	In deze reserve zijn middelen opgenomen die niet opgenomen mogen worden in de ISV-voorziening.	1.482			Betreft middelen die niet toegevoegd mogen worden aan de ISV-voorziening. In ieder geval wordt jaarlijks de rente van de ISV-voorzieningen gedoteerd. De bestedingen vinden plaats op basis van een door de Raad goedgekeurde verdeling van ISV-middelen. Jaarlijks worden de bestedingen herijkt en via een herverdelingsvoorstel worden de niet benodigde ISV-middelen middels de begroting ingezet voor andere projecten.
RO/EZ	BWS	Rente voorziening BWS	621			Het saldo van de reserve BWS is van de gemeente Groningen en andere gemeenten uit de regio. Niet het hele saldo komt dus aan Groningen toe. Aanwending kan plaatsvinden i.o.m. de regio.
RO/EZ	Gemeentegaranties	Conform de nota "Herpositionering van het Woonservice Centrum" is deze reserve ingesteld om eventuele claims gemeente garantie te kunnen opvangen.	150		250	De maximale omvang van de reserve bedraagt 250 duizend euro. De jaarlijkse storting in de reserve bedraagt (10x) 25 duizend euro.
RO/EZ	Meerstad	De raad heeft op 20 juli 2005 besloten om een weerstandsvermogen van 12 miljoen euro (2017) te vormen om risico's in de grondaankopen te kunnen opvangen. Bij begroting 2010 is de garantstelling verhoogd.	15.747			Door een hogere garantstelling is bij de begroting 2010 een extra bedrag van 6 miljoen euro beschikbaar gesteld. Rekening houdend met de huidige stand, de toevoeging in 2010 en de rentetoevoegingen is de reserve van voldoende niveau.
RO/EZ	Wegafarm	In 2008 is een reserve ingesteld voor de subsidiëring van de geitenboerderij Wegafarm. Er is 90 duizend euro in de reserve gestort voor deze subsidieverstreking.	30			Jaarlijks wordt een bedrag van 20 duizend euro onttrokken. In 2013 zal de laatste onttrekking van 10 duizend euro plaatsvinden en zal de reserve worden opgeheven.
RO/EZ	Riolering	Als er resultaten worden gerealiseerd op de productgroep riolering zullen deze worden verrekend met de bestemmingsreserve Riolering. Deze reserve geeft mede inzicht in de mate waarin de planning van het GWRP gehaald wordt.	370			Momenteel zijn er nog geen positieve of neegieve resultaten gerealiseerd die met de reserve verrekend moeten worden.
RO/EZ	Geluidsreducerend asfalt	Het reserveren van gelden voor de meerkosten van het onderhoud ten opzichte van de gebruikelijke traditionele asfaltwegen.	651			Elk jaar zal een onderhoudsprogramma voor het ZOAB-areaal worden opgesteld en worden hiervoor middelen onttrokken uit de reserve.
RO/EZ	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing III	De ontvangen bedragen betreffen nog niet bestede / toegewezen verkregen ISV-III subsidie-middelen van het Rijk. Aanwending vindt plaats onder stringente condities van het RIJK.	8.014			Betreft van derden verkregen middelen, die specifiek besteed moeten worden. De mutatie betreft ontvangsten en bestedingen ten gunste c.q. ten laste van de rijksmiddelen. De bestedingen vinden plaats op basis van het door uw raad goedgekeurde verdeling van ISV middelen. Jaarlijks worden de bestedingen herijkt en via een herverdelingsvoorstel worden niet benodigde middelen middels de begroting ingezet voor andere projecten.
SOZAWE	Chronische ziekten en gehandicapten	Geoormerkt geld voor de doelgroep Chronisch zieken en gehandicapten.	56		56	Bestemmingsreserve voor een specifieke doelgroep. Kan worden betrokken bij de reserve minimeleid. De reserve zal binnenkort volledig worden ingezet ter dekking van de laatste nabetalings aan zieken en gehandicapten over 2009. De reserve kan daarna worden opgeheven.
SOZAWE	ICT innovatief	Ter dekking van ICT-uitgaven met een innovatief karakter die niet uit het reguliere automatiseringsbudget kunnen worden gedaan.	44		nvt	Reserve wordt ingezet als bijdrage in de aankoop van blackberries. Wordt afgeroomd naar de dienstegalisatiereserve.

Dienst	Reserve	Doel	Saldo ultimo 2011	Minimum niveau	Maximum niveau	Toelichting
SOZAWE	Kinderopvang	De reserve dient om mogelijke tekorten bij het uitvoeren van de Wet kinderopvang (WKO) op te vangen.	-	100	100	Het risico bedraagt 10% van het budget van 1 miljoen euro. De reserve zou weer moeten worden opgebouwd
SOZAWE	Minimabeleid	Onderbestedingen in het kader van het minimabeleid gereserveerd houden voor de doelgroep, onder andere ter dekking van tekorten.	-	400	400	Voor de totale omvang van de individuele en collectieve voorzieningen is een reserve van 10% wenselijk. Het gaat om open-einde-regelingen met een volume van circa 5,0 miljoen euro. De reserve ultimo 2009 is ingezet ter dekking van het tekort in 2010. Opbouw is noodzakelijk.
SOZAWE	Minimabeleid (GKB)	Geoormerkt geld voor zorg c.q. schuldhulpverlening.	-	38	75	Het beïnvloedbare deel van de lasten bedraagt ongeveer 5,0 miljoen euro. De maximale omvang van de reserve bedraagt dan 1,5% ofwel 75 duizend euro. De reserve ultimo 2009 is ingezet ter dekking van het tekort in 2010. Reserve weer opbouwen.
SOZAWE	RCF-Noord	Opvangen van mogelijke tekorten in de exploitatie van het Regionaal Coördinatiepunt Fraudebestrijding-Noord.	33	50	50	Betreft een egalisatiereserve omdat het RCF veelal werkt met projectsubsidies en incidentele financiering. Een reserve van 10% van de lasten wordt voldoende geacht. De lasten bedragen circa 500 duizend euro.
SOZAWE	wachtgeld en mobiliteit	Dekking wachtgelduitkeringen en kosten van mobiliteit.	-	-	-	De stand van de reserve is momenteel nihil. Noodzaak en hoogte opnieuw te bepalen na de reorganisatie in 2011.
SOZAWE	WWB-inkomen	Ter dekking maximale risico gedurende één jaar voor inkomensvoorzieningen.	-	-	2.800	Het risico bedraagt maximaal 5% van het budget van 110 miljoen euro. Van dit risico is de helft (2,5%) structureel gedekt via het meerjarenbeeld. De kans van optreden wordt ingeschat op 75%. De reserve moet weer worden opgebouwd conform het collegeprogramma.
SOZAWE	Kinderfonds Armoede	Betreft een bestemmingsreserve voor het verstrekken van pc's aan kinderen van minimagezinnen.	854	-	nvt	De reserve heeft een looptijd tot het schooljaar 2012-2013. De verstrekking van internetvergoedingen kan daarna nog drie jaar doorlopen.
SOZAWE	Nieuwbouw	De reserve is nodig om vanaf 2013 een deel van de structurele lasten van de nieuwbouw te dekken.	460	-	5.700	De oorspronkelijke beschikbaar gestelde 4,0 miljoen euro is omgezet naar een structureel jaarlijks bedrag van 330 duizend euro. Dit levert een bedrag op over vier jaar van 1,4 miljoen euro. Daarnaast wordt de tijdelijke vrijval van structurele lasten in 2012 en 2013 (totaal 4,3 miljoen euro) aan de reserve toegevoegd. Vanaf 2013 wordt gedurende 40 jaar een teruglopend bedrag aan de reserve onttrokken ter dekking van een deel van de structurele lasten van de nieuwbouw.

Dienst	Voorziening	Doel	Saldo ultimo 2011	Toelichting
BD	Nadelig saldo Zodiak	Compensatie voor financiële risico's verbonden aan overname van stafpersoneel Zodiakgroep.	410	Volgens onderliggende berekeningen is de voorziening van voldoende omvang.
BD	Onderhoud gebouwen	Egalisatie groot onderhoud Bestuursdienstgebouwen (Oude Stadhuis en Goudkantoor).	-	In 2011 wordt de voorziening volledig benut.
BD	Grote Stedenbeleid III	Verkregen middelen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken reserveren voor uitvoering GSB-beleid.	162	De voorziening is van voldoende omvang om de eventuele claims te kunnen dekken. Verantwoording als voorziening is conform voorschriften Rijk.
BD	Pensioenen wethouders	Sinds 2002 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de pensioenen van wethouders. De voorziening is ingesteld om de pensioenlasten van voormalig wethouders (voor 2006) te kunnen financieren. Waarschijnlijk zal in 2013 een landelijk fonds voor pensioenen wethouders in het leven worden geroepen. Ten behoeve van de pensioenvoorziening van wethouders die ingaande 2006 politieke ambtsdragers zijn/waren, is een verzekeringspolis afgesloten.	379	In de begroting 2011 is in de paragraaf weerstandsvermogen vermeld dat in de toekomst onvoldoende middelen beschikbaar zijn om de pensioenlasten voor de komende jaren te dekken. Aangegeven is dat in de tweede helft van 2010 een actualisatie plaatsvindt van de pensioenverplichtingen jegens oud-wethouders (conform de aanbeveling van de accountant). Inmiddels heeft deze actualisatie plaatsgevonden. Volgens de huidige berekening zal in 2013 een tekort van circa 1,0 miljoen euro ontstaan indien de pensioenlasten worden afgekocht. Dit bedrag is conform het vermelde risico in de paragraaf weerstandsvermogen.
BD	Vord verk Vennootschap	In verband met de verkoop van Essent is er een aandeel in een aantal opgerichte BV's welke dienen ter zekerheid van mogelijke claims, voortvloeiende uit de verkooptransactie of rechtshandelingen van voor de verkoop. Onzeker is in hoeverre er uiteindelijk een beroep gedaan kan worden op het vermogen van deze BV.	9.496	De voorziening is van voldoende omvang. Er staat een vordering tegenover van hetzelfde bedrag.
CT	Rentelasten lening Bestuursdienst	Dekking niet te ontvangen rente van een hypothecaire lening u/g.	1	De voorziening is ultimo 2011 uitgeput. De voorziening kan dan worden opgeheven.
DIA	Verzekeringen	Afdekken van eigen risico's bij schade-uitkeringen.	1.093	De voorziening is de afgelopen jaren toereikend geweest. Het niveau van de voorziening is voor 2011 toereikend. Jaarlijks wordt een bedrag van 641 duizend euro door de diensten in de voorziening gestort, voor het afdekken van het eigen risico onder de collectieve uitgebreide brandverzekering, de collectieve algemene aansprakelijkheidsverzekering en overige verzekeringen. Dit bedrag wordt door de DIA ontvangen middels een toeslag op de door te berekenen premie aan de diensten. Daarnaast vindt eventuele vrijval plaats ten gunste van de exploitatie verzekeringen. Dit bedrag betreft het bedrag boven het vastgestelde maximum.
DIA	Onderhoud gebouwen	Egalisatie van de kosten van (groot) onderhoud van de beide DIA-panden.	1.169	Het niveau van de voorziening wordt - rekening houdend met de verwachte uitgaven ten behoeve van de revitalisatie - als voldoende gekwalificeerd. Er is een actueel onderhoudsplan maar met name voor de Prefecten-hof geldt dat gepland groot onderhoud wordt afgewogen tegen de bij de revitalisatie geplande investeringen en voorgenomen groot onderhoud in het gebouw. Bij de omvang volgens de onderbouwing is rekening gehouden met een voorziene onttrekking van 764 duizend euro. Hierin zijn de uitgaven met betrekking tot de in 2011 in het najaar op te starten revitalisatie van de Prefecten-hof begrepen.
DSW	Thermiek BV	Opvang verliezen	7	Voor eventuele verliezen op de B.V. is DSW aansprakelijk. De voorziening is van voldoende omvang gezien het huidige
DSW	Personeel	Afloop ontvangen voorziening	92	Voldoende omvang
DSW	Sluiting Grafisch bedrijf/gebouw	Opvang personele kosten	29	Voldoende omvang
DSW	Herpositionering	Inhuur externe deskundigheid	-	Onvoldoende omvang
HVD	Groot onderhoud Sontweg	Opvangen grote schommelingen in de onderhoudskosten van de locaties Sontweg en Vinkhuizen.	553	De begrote stand van de voorziening is conform de onderhoudsplanning, die voor de locaties Sontweg en Vinkhuizen is opgesteld. Dit is een actueel onderhoudsplan, die t/m 2014 geldt. Jaarlijkse dotatie is 91k.
HVD	Groot onderhoud Hanzeplein	Opvangen grote schommelingen in de onderhoudskosten van het Hanzeplein.	225	De begrote stand van de voorziening is conform de onderhoudsplanning, die voor het Hanzeplein is opgesteld. Dit is een actueel onderhoudsplan, die t/m 2019 geldt. Jaarlijkse dotatie is 35 duizend euro.
HVD	Ambulancedienst	Opvangen van mogelijke kosten die voortvloeien uit de saneringsprocedure, die met het indienen van een saneringsaanvraag in december 2002 is ingezet.	1.915	De voorziening ambulancedienst is in absolute waarde gelijk aan de voorziening 'reserve aanvaardbare kosten (RAK) ambulancedienst'. De voorziening dekt de negatieve stand van de 'RAK ambulancedienst' voorlopig af. De definitieve afwikkeling van de negatieve 'RAK ambulancedienst' vindt plaats door het college sanering zorgvoorzieningen. Op basis van de definitieve afwikkeling is het bedrag bepaald op 1,9

Dienst	Voorziening	Doel	Saldo ultimo 2011	Toelichting
HVD	Aanvaardbare kosten ambulancedienst (RAK)	Voor de afwijking tussen gebudgetteerde kosten en werkelijke kosten wordt een reserve aanvaardbare kosten (RAK) gevormd. De RAK betreft een bestemmingsreserve.	1.915	De stand sluit aan bij de laatste bij de Nederlandse zorgautoriteit ingediende nacalculatie. In 2006 is de ambulancedienst overgegaan naar de stichting ambulancevervoer Groningen (STAG). De afdekking van de negatieve reserve is onderdeel van deze overgang. Hiervoor is een aanvraag ingediend bij het college sanering ziekenhuisvoorzieningen. Over deze aanvraag is nog geen definitieve uitspraak gedaan. De stand van de voorziening aanvaardbare kosten ambulancedienst is voorlopig afgedekt met de voorziening ambulancedienst (zie hiervoor).
HVD	Dubieuze debiteuren	Betreft voorziening voor opvang van nadelen wanneer vorderingen van H&OG oninbaar blijken te zijn.	24	De voorziening is noodzakelijk om eventuele verliezen voor oninbaarheid van facturen van H&OG te kunnen opvangen. De HVD is aansprakelijk voor deze verliezen van H&OG, deze voorziening is bedoeld om dit risico af te dekken.
HVD	Frictie centrum indicatiestelling zorg (CIZ)	Afdekking diverse kosten voormalig hoofd CMZ (bovenwettelijke uitkering, WW-uitkering, schadevergoeding).	146	In eerste instantie heeft de rechtbank de gemeente Groningen in 2008 het gelijk gesteld. Hiertegen is beroep aangekend. Op dit beroep is onlangs uitspraak gedaan. De financiële gevolgen hiervan worden nu in beeld gebracht. Vooralsnog is de veronderstelling dat de voorziening voldoende is om alle nog te maken kosten af te dekken.
HVD	Overuren BRW a.g.v. arbeidstijdenbesluit	Op 1 januari 2006 is het nieuwe Arbeidstijdenbesluit (ATB) van kracht geworden. Dit heeft in 2007 geleid tot een nieuw rooster voor de ploegdienst. Bij wijze van overgangregeling is afgesproken het oude verlofrecht tot en met 2009 te handhaven. In combinatie met de geringere aanwezigheid volgens het nieuwe rooster heeft dit geleid tot opbouw van een verlofstuwmeer per medewerker. Dit verlofstuwmeer wordt weggewerkt door uitbetaling van uren danwel het opnemen van uren. Bij het opnemen van uren moet in sommige gevallen vervanging ingehuurd worden. De voorziening is noodzakelijk om de kosten van het wegwerken van het verlofstuwmeer af te dekken.	175	Naar verwachting wordt tot eind 2011 ongeveer een derde van het totaal verwachte aantal uit te betalen uren (9.250) afgebouwd. Bij een aantal medewerkers vindt de afbouw plaats in combinatie met hun uitdiensttreding in het kader van het FLO-overgangsrecht. Voor het overige wordt in overleg met de betrokken medewerkers actief gestuurd op het wegwerken van het verlofstuwmeer. Wij schatten in dat de voorziening per 31 december 2011 toereikend is om de kosten van het dan resterend verlofstuwmeer af te bouwen.
MD	Groot onderhoud gebouwen	Onderhoud kapitaalgoederen waarborgen. Voor het opvangen van overschrijdingen van onregelmatig gespreide kosten voor groot onderhoud wordt jaarlijks een dotatie aan deze voorziening gedoteerd. Voor 2011 is een dotatie van 40 duizend euro begroot.	1.840	Het nieuwe onderhoudsplan is in concept gereed. De jaarlijkse dotatie moet nog worden bepaald. In het 4e kwartaal 2010 is naar verwachting het onderhoudsplan gereed.
MD	Sanering Beckerweg	Eeuwigdurende nazorg van de sanering van de locatie Beckerweg.	1.511	Voeding: eenmalig bedrag ontvangen van de provincie (1,2 miljoen euro) waaraan jaarlijks rente moet worden toegevoegd om het fonds op niveau te houden. Uit deze baten moeten de kosten voor monitoring worden gefinancierd.
OCSW	Openbaar onderwijs	Voorziening bestaat niet meer door zelfstandiging openbaar onderwijs.	-	Voorziening wordt opgeheven.
OCSW	Kinderopvang	Spreiding maatregelen over meerdere jaren in relatie met rijksstimuleringsmaatregelen.	-	Deze voorziening is in de jaarrekening 2008 afgebouwd. Voorziening wordt opgeheven.
OCSW	Legaat Andrea Elkenbracht	Begaafde (oud) leerlingen van het stedelijk conservatorium in de gelegenheid stellen een voortgezette muziekstudie in het buitenland te volgen.	214	Het niveau is voldoende. De kosten worden bestreden uit de rente van een beschikbaar gesteld legaat.
OCSW	Legaat Henke Veldhuis	Financiering van schoolreizen en -feestjes van scholen in de voormalige gemeente Noorddijk.	2	Het niveau is voldoende. De kosten worden bestreden uit de rente van een beschikbaar gesteld legaat.
OCSW	Onderhoud vensterscholen	Opvangen schommelingen onderhoudsplanning voor planmatig/groot onderhoud.	318	Het niveau is voldoende gezien de omvang van het regulier budget. Deze voorziening wordt gevoed uit de huur opbrengsten van de verhuurde onderdelen van de Vensterscholen. In de huur is een component verwerkt voor de dekking van toekomstige kosten van groot onderhoud. Ten laste van deze voorziening zijn in de afgelopen jaren slechts in beperkte mate uitgaven gedaan. De vensterscholen staan er nu ca 10 jaar. De verwachting is dat de komende jaren de uitgaven voor groot onderhoud (dakbedekking, buitenschilderwerk, e.d.) toe zullen nemen conform meerjarenplanning en een beroep zal moeten worden gedaan op deze voorziening.
OCSW	Onderhoud gymnastieklokalen	Opvangen schommelingen onderhoudsplanning voor planmatig/groot onderhoud.	-	In verband met "Sport op Orde" is voor de eerste jaren voorzien in een reserve voor de pieken en dalen. Vanaf 2012 moeten de schommelingen in het onderhoud voor alle sportaccommodaties via een voorziening lopen. Voorgesteld wordt daarom deze voorziening om te zetten in een voorziening onderhoud sportaccommodaties en vanaf 2012 deze voorziening te voeden.
OCSW	Groot onderhoud OP/SB	Het opvangen van groot onderhoud aan de Oosterpoort/ Stadsschouwburg.	363	Het niveau is nog niet voldoende. Conform besluitnota revitalisering en de meerjarenonderhoudsprogramma's voor gebouw en bedrijfsmiddelen moet nog een achterstand in hoogte van de voorziening worden ingelopen. Dit wordt bereikt door temporisering in de keuzes van het onderhoud. Uiterlijk bij de jaarrekening 2010 zal dit hebben geleid tot een bijgestelde onderhoudsplanning waarbij eventuele maatregelen in de exploitatie worden getroffen.

Dienst	Voorziening	Doel	Saldo ultimo 2011	Toelichting
OCSW	Groot onderhoud Kardinges	Het opvangen van toekomstig onderhoud aan sportcentrum Kardinges.	-	Voorziening kan worden opgeheven; is nu integraal onderdeel van Sport op Orde.
OCSW	Onderhoud Muziekschool	Het opvangen van toekomstig onderhoud aan de Muziekschool.	62	Er is een actueel meerjaren onderhoudsplan waar de omvang van de voorziening op gebaseerd is.
OCSW	ADV sparen	Door het sparen van ADV dagen, volgens door het concern opgestelde voorwaarden, kunnen medewerkers in de toekomst maximaal een jaar met betaald verlof. Vervanging is op deze wijze gegarandeerd door de loonsom van de niet genoten ADV-dagen toe te voegen aan deze voorziening.	-	Deze voorziening is ingesteld om vervanging bij verlof door gespaarde ADV-dagen op te vangen. De regeling bestaat niet meer en er kan ook geen beroep meer op de oude regeling worden gedaan. Als zodanig kan deze voorziening worden opgeheven.
OCSW	Wachtgeld voormalig personeel CBK	Dekking van wachtgeldkosten van de voormalige directeur CBK.	106	Jaarlijks worden de kosten van ca. 56 duizend euro ten laste van deze voorziening gebracht. Betreft vastgestelde dekking tot en met 2012. Ten laste van het concernresultaat 2001 is hiervoor een bedrag van 590 duizend euro gestort in deze voorziening. Het restant ad 126 duizend euro was onvoldoende voor het resterende wachtgeld (tot en met 1 november 2013). Daarom is de voorziening aangevuld met 95 duizend euro.
OCSW	Vervolgaanpak Antillianen en Arubanen	Uitvoeren activiteiten ten behoeve van Antillianen en Arubanen op basis van het bestedingsplan 2006.	-	Deze voorziening is in de jaarrekening 2008 afgebouwd en wordt opgeheven.
OCSW	Rijksbijdragen	De BBV schrijft voor, dat gelden van derden die nog niet zijn besteed in een voorziening moeten worden opgenomen. Het doel is om na afrekening in de verantwoording niet aanvaarde bestedingen, terug te kunnen betalen.	-	Deze voorziening is in de jaarrekening 2008 afgebouwd en wordt opgeheven.
OCSW	BDU 2005-2009 - via balans	Reservering van niet bestede geoordeelde rijksbijdragen.	-	De BDU-SIV 2005-2009 moet na vaststelling van de definitieve afrekening ultimo 2010 zijn afgewikkeld en kan dan worden opgeheven.
OCSW	Verbouw en kleine uitbreid. Soc.cult.gebouwen	Dekking achterstallig onderhoud Accommodatienota categorie 1B.	184	Met ingang van 1 januari 2007 is in het kader van de nota "Anders en beter" de subsidiesystematiek voor sociaal-culturele accommodaties veranderd. De gemeente kan de erkende verbouw- en uitbreidingskosten voor zijn rekening nemen. In totaal is door de accommodatiebesturen voor 2011 aan 171 duizend euro aan verbouwvergoedingen aangevraagd. Dat is 20 duizend euro hoger dan het subsidieplafond, dat wordt uit deze voorziening onttrokken. De voorziening is ter dekking van overschotten en tekorten in de exploitatie. Er ligt geen dekkingsplan aan ten grondslag. Wij stellen voor deze voorziening bij de jaarrekening 2010 vrij te laten vallen en in een bestemmingsvoorstel de vorming van een reserve op te nemen.
OCSW	Groot onderhoud soc.cult.gebouwen	Dekking achterstallig onderhoud Accommodatienota categorie 1C.	85	Het niveau is voldoende. In het kader van de door de raad op 31 mei 2006 aangenomen motie zijn voor de gemeentelijke gebouwen meerjarenonderhoudsplanningen opgesteld. Hieruit blijkt dat er bij de gemeentelijke sociaal culturele gebouwen voor 60 duizend euro achterstallig onderhoud is. De gemeente heeft geen meerjarenplanningen opgesteld voor sociaal culturele accommodaties die in eigendom zijn van de instellingen zelf, maar op basis van het bedrag per m2 achterstallig onderhoud bij de gemeentelijke gebouwen worden de kosten bij de niet-gemeentelijk sociaal culturele gebouwen geschat op 25 duizend euro. In totaal bedraagt het achterstallig onderhoud aan sociaal culturele accommodaties 85 duizend euro.
OCSW	Groot onderhoud overige welzijnsacc.	Gelijkmatige verdeling van de kosten van groot onderhoud.	45	De overige (voormalige) welzijns panden van de gemeente zijn verhuurd of in gebruik gegeven. De gemeente is als eigenaar verplicht die in stand te houden. In het kader van de door de raad op 31 mei 2006 aangenomen motie heeft de raad voor de gemeentelijke gebouwen meerjarenonderhoudsplanningen laten opstellen. Hieruit blijkt dat het achterstallig onderhoud bij de in verhuur en gebruik gegeven overige welzijns panden 115 duizend euro bedraagt. Daarvan is inmiddels 70 duizend euro onttrokken.
OCSW	Wachtgeld ex personeel WING		-	Niet meer van toepassing, wordt opgeheven.
OCSW	Buurtcentra Beheer		-	Voorziening is in 2009 afgebouwd en wordt opgeheven.
OCSW	Voorziening WING		-	Voorziening is in 2009 afgebouwd en wordt opgeheven.
OCSW	CBK Algemeen	Opvangen exploitatietekorten	35	Eind 2008 is geconstateerd dat in het kader van de BBV-regelgeving de voorraden kunstwerken en het opgebouwde collectietegoed van spaarders van het CBK nader moesten worden geïnventariseerd en juist worden verwerkt in de financiële administratie. Voltooiing van deze inventarisatiewerkzaamheden levert het volgende beeld op: de huidige voorziening, bedoeld voor te verwachten verliezen, zal nog uit de balansmutaties moeten worden aangevuld. Deze mutaties in de balans worden eind 2010 ter accordering aan de Raad voorgelegd.
OCSW	Nabetaaling CAO	In 2010 zal uitbetaling plaatsvinden van de uitkomst van de CAO-onderhandelingen voor 2009. Ten laste van de exploitatie	-	Voorziening is in 2010 afgebouwd en wordt opgeheven.

Dienst	Voorziening	Doel	Saldo ultimo 2011	Toelichting
OCSW	Multiprobleem gezinnen (krachtwijken)	In haar vergadering van 31 maart 2009 heeft het college de uitvoeringsnotitie MPG krachtwijken vastgesteld en tevens opdracht gegeven tot het starten van de pilot MPG krachtwijken. Per ultimo 2009 was 517 duizend euro nog niet weggezet. De bijdrage van de corporatie van 187 duizend euro is in een voorziening MPG krachtwijken gestort, omdat het gelden van derden betrof.	-	Het uitvoeringsplan beslaat de periode april 2009 t/m maart 2011.
RO/EZ	Onderhoud museum	De voorziening heeft als doel het opvangen van schommelingen in de kosten van groot onderhoud van het Groninger Museum.	504	De hoogte van de uitgaven van het jaar 2011 is gebaseerd op de onderhoudsplanning voor 2011. De onderhoudsplanning zal herzien worden nadat de revitalisering is voltooid. Per 1 december 2010 zal een nieuwe onderhoudsplanning beschikbaar zijn. In de huurovereenkomst is vastgelegd welke bedragen het Groninger Museum moet betalen voor huur en onderhoud. Het verschil tussen deze bedragen en de werkelijke kosten wordt in de voorziening gestort. Daarnaast is als voeding aan de voorziening 154 duizend euro structureel beschikbaar.
RO/EZ	Groot onderhoud Zuiderdiep	De voorziening betreft de verplichting samenhangend met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van de kosten van groot onderhoud. Jaarlijks wordt een meerjarenplan opgesteld. De belangrijkste onderdelen zijn: schilderwerk binnen / buiten, bestrating en riolering gebouw Menno van Coehoorn, inspectie / onderhoud en vernieuwen van daken, aanbrengen van glas op de balustrades en vervangen van tapijt.	8	Het groot onderhoud is gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplanning. De middelen in de voorziening zijn nodig om dit onderhoud te kunnen uitvoeren. Het meerjarenonderhoudsplan is actueel en sluit aan op de voorziening. Jaarlijks wordt 200 duizend euro gedoteerd vanuit de exploitatie.
RO/EZ	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing I	De ontvangen bedragen betreffen nog niet bestede / toegewezen verkregen middelen van het Rijk. Aanwending vindt plaats onder stringente condities van het Rijk.	980	Betreft van derden verkregen middelen, die specifiek besteed moeten worden. De mutatie betreft ontvangsten en bestedingen ten gunste c.q. ten laste van de rijksmiddelen. De bestedingen vinden plaats op basis van het door uw raad goedgekeurde verdeling van ISV middelen. Jaarlijks worden de bestedingen herijkt en via een herverdelingsvoorstel worden niet benodigde middelen middels de begroting ingezet voor andere projecten. Voor ISV I en II mag deze verwerking op deze wijze plaatsvinden.
RO/EZ	Stadsmeierrechten	De voorziening wordt gevoed uit vooruitontvangen rijksbijdragen.	-	In de voorziening is bedrag van 220 duizend euro gereserveerd voor de uiteindelijke afwikkeling van Stadsmeierrechten. Er is inmiddels een collegenotitie in procedure om de Stadsmeierrechten definitief af te ronden. Voorgesteld wordt om een bedrag van 106 duizend euro te betalen aan het Waterschap Hunze & Aa's voor de afwikkeling. Dit bedrag is tot stand gekomen na overleg met het Waterschap. Het resterende bedrag in de voorziening zou dan vrijvallen bij de jaarrekening 2010 ten gunste van het dienstresultaat.
RO/EZ	Openbaar vervoer	De gemeente participeert in het OV-bureau Groningen Drenthe en is voor 21% risicodragend voor eventuele financieel deconfiture van dit bureau. Daarnaast kan de voorziening worden ingezet voor OV-infrastructuur.	2.602	De voorziening is toereikend.
RO/EZ	Volkshuisvesting	Het doel is het afdekken van aanspraken, die kunnen voortvloeien uit de gemeentelijke risicopositie ten aanzien van woningbouwcorporaties en gewaarborgde geldleningen (o.a. gemeentegaranties). Het bedrag dat met dit risico gemoeid is neemt jaarlijks af. De vrijgekomen bedragen blijven binnen deze voorziening behouden in verband met mogelijke risico's vanuit het WEW (nationale hypotheekgarantie).	2.307	Onderzoek is uitgevoerd naar de gewenste hoogte van de voorziening op basis van de risicopositie ten aanzien van de woningbouwcorporaties en is volgens de BCS-methode berekend en onderbouwd op 1,4 miljoen euro. Dit bedrag wordt de komende jaren lager naarmate er in de komende jaren meer afgelost wordt. Het vrijkomende bedrag hoeft niet meer binnen de voorziening behouden te blijven. Nu het Rijk garant staat als achtervang voor de WEW komen er geen nieuwe garanties bij. Nagegaan is of er voor de gemeente nog risico's bestaan voor de oude garanties. Dit blijkt niet het geval. De gegarandeerde bedragen zijn lager dan de executiewaarde van de gegarandeerde woningen.
RO/EZ	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing II	De ontvangen bedragen betreffen nog niet bestede / toegewezen verkregen ISV-II subsidiemiddelen van het Rijk. Aanwending vindt plaats onder stringente condities van het Rijk.	5.155	Betreft van derden verkregen middelen, die specifiek besteed moeten worden. De mutatie betreft ontvangsten en bestedingen ten gunste c.q. ten laste van de rijksmiddelen. De bestedingen vinden plaats op basis van het door uw raad goedgekeurde verdeling van ISV middelen. Jaarlijks worden de bestedingen herijkt en via een herverdelingsvoorstel worden niet benodigde middelen middels de begroting ingezet voor andere projecten. Voor ISV I en II mag deze verwerking op deze wijze plaats vinden.
RO/EZ	Grote Steden Beleid III	In het kader van de uitvoering van GSB III worden rijksbijdragen beschikbaar gesteld voor de pijler Economie. Hiervoor is een meerjarig EBP-programma opgesteld. De nog niet bestede middelen van het Rijk worden toegevoegd aan de voorziening voor de uitvoering van het resterende programma.	2.074	De huidige stand van de voorziening betreft nog niet bestede Rijksmiddelen voor de pijler economie.

Dienst	Voorziening	Doel	Saldo ultimo 2011	Toelichting
RO/EZ	Nazorg slibdepot	Over een aantal jaren zal het huidige slibdepot sluiten. De provincie heeft de wettelijke taak eeuwigdurende nazorg in het kader van de wet Milieubeheer uit te voeren. Voor uitvoering van deze taak zijn wij bij overdracht van het slibdepot een afkoopsom verschuldigd.	817	De voorziening is toereikend. De indicatieve berekening van de afkoopsom van enkele jaren geleden is geactualiseerd. Op basis hiervan verwachten we een te betalen afkoopsom bij overdracht van 817 duizend euro.
RO/EZ	Riolering (vervangingsinvesteringen)	Spaarbedragen voor toekomstige investeringen mogen in het riooltarief worden opgenomen als de eerste aanleg van uitbreidingsinvesteringen in de grondexploitatie is gedekt.	3.867	Het G(W)RP 2009-2013 ligt als grondslag onder deze voorziening.
RO/EZ	Riolering (groot onderhoud)	De voorziening is bedoeld als dekking van het onderhoud op de langere termijn zoals herijking overstortmuren, inmeting rioolstelsel, uitbaggeren, etcetera.	75	Het G(W)RP 2009-2013 ligt als grondslag onder deze voorziening.
RO/EZ	Achterstallig onderhoud A7 / Gideonbrug	De voorziening is ingesteld voor de dekking van het achterstallig onderhoud aan de A7 en de Gideonbrug.	4.200	Het gaat om een afkoopsom voor het achterstallig onderhoud aan de A7 / Gideonbrug. Voor dit achterstallig onderhoud was de gemeente verplicht een voorziening in te stellen waaruit in toekomstige jaren dit achterstallig onderhoud kan worden gefinancierd. De afkoopsom is vastgesteld aan de hand van de uitgestelde onderhoudskosten van Rijkswaterstaat over de periode 2002 t/m 2008 en de aanvullende kosten voor het herstel van de Gideonbrug. Technische inspectierapporten liggen hieraan te grondslag. In 2010 zal een beheerplan gereed zijn. Op basis van dit beheerplan zal de komende jaren het onderhoud worden uitgevoerd.
RO/EZ	Achterstallig onderhoud parkeerbedrijf	De voorziening is bedoeld als dekking van het achterstallig onderhoud parkeerbedrijf.	673	Dit betreft achterstallig onderhoud van het parkeerbedrijf. De huidige verwachting is dat de voorziening ultimo 2011 uitgeput is en het achterstallig onderhoud is uitgevoerd als gevolg van hogere onttrekking in 2010.
RO/EZ	CAO-loonsverhoging 2009	De voorziening is in 2009 ingesteld, bedoeld als dekking voor extra loonkosten als gevolg van mogelijke loonsverhoging in de nieuwe CAO.	0	De voorziening ultimo 2011 is nihil. Afwikkeling van het saldo heeft in 2010 plaatsgevonden als gevolg van de CAO-loonsverhoging voor de periode juni 2009 tot en met december 2009.
SOZA	Spaarverlof	Dekking vervangend personeel bij opname spaarverlof.	41	Betreft ingelegde middelen tot nu toe. De regeling bestaat inmiddels niet meer.
SOZA WE	Voorz. onderh. gebouwen	Ten behoeve van de opvang van calamiteiten in het onderhoud gebouw in de periode 2011-2013 én voor kleinere vervangingen.	595	Betreft middelen voor noodzakelijke vervangingen (van relatief kleine omvang) en om de komende drie jaren calamiteiten in het huidige gebouw op te kunnen vangen. Inmiddels liggen er plannen om 0,4 miljoen euro te besteden. De geplande onttrekkingen betreffen kosten ten aanzien van de reorganisatie en voorbereiding van de nieuwbouw. Wij stellen voor deze voorziening bij de jaarrekening 2010 vrij te laten vallen en in een bestemmingsvoorstel de vorming van een reserve op te nemen.
SOZA WE	Oud ID-ers	Dekking van de doorlopende loonkosten van ID-ers van 60 jaar en ouder.	3.526	Eind 2009 is de voorziening gevormd in verband met de afoming van de meeneemregeling WWB-werkdeel. In feite gaat het om een garantiefonds voor ID-ers van 60 jaar en ouder om hun inkomen te garanderen tot het 65ste levensjaar. Discussie over de rechtmatigheid van de voorziening is nog niet afgerond. Indien de voorziening onterecht is gevormd in verband met de afoming van de meeneemregeling WWB-werkdeel, dient het geld terugbetaald te worden aan het Rijk. Bij de jaarrekening 2010 zal een nadere onderbouwing van deze voorziening gereed zijn.